



Съфинансирано от  
Европейския съюз

# uni culture

**UNICULTURE**

**Наръчник за обучители**

**Интелектуален резултат 4**

**координиран от**



**Sveučilište u Zagrebu**  
*University of Zagreb*

**Проект: Разработване на иновативен подход за обучение за университетски преподаватели за работа в съвременна, разнообразна и межкултурна среда  
UNICULTURE - 2019-1-RO01-KA203-063400**



**Съфинансирано от  
Европейския съюз**

Подкрепата на Европейската комисия за създаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, а отразява само възгледите на авторите, а Комисията или Националната агенция не могат да бъдат държани отговорни за каквато и да е употреба на информацията, съдържаща се в него.

© 2020, Uniculture project, 2019-1-RO01-KA203-063400

[www.uniculture.unitbv.ro](http://www.uniculture.unitbv.ro)

## СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение.....	4
<b>I. Обучение в разнообразна и межкултурна среда.....</b>	<b>6</b>
1.1. Межкултурно обучение: ключови думи и понятия.....	6
1.2. Статус-кво: Европейска рамка за межкултурно обучение и национална рамка .....	9
1.3. Университетско образование в межкултурна среда: факти, цифри и предизвикателства .....	12
1.4. Процес на обучение в разнообразна и межкултурна среда .....	14
1.5. Основни педагогически подходи за улесняване на социалното включване в университета .....	14
<b>II. Обучение на обучители .....</b>	<b>17</b>
2.1. Формиране на основни компетенции за доставяне на съдържание в межкултурна среда .....	17
2.1.1. Компетентността улеснява индивидуалните и груповите учебни процеси.....	18
2.1.2. Компетентност за проектиране на образователни програми в интеркултурни условия .....	18
2.1.3. Компетентността на ученето в различни условия.....	20
2.1.4. Компетентност за успешно сътрудничество в межкултурна среда.....	21
2.2. Интерактивни методи и инструменти за обучение .....	22
2.3. Дизайн на обучение, оценка и обратна връзка в межкултурна среда .....	24
<b>III. Дизайн на UniCulture обучението.....</b>	<b>28</b>
3.1. Образователен план.....	28
3.2. Учебен план: Ръководството на UniCulture .....	28
3.3. Използване на интерактивни методи на обучение: Работната книга на UniCulture .....	33
3.4. Разрешаване на конфликти и решаване на проблеми в разнообразна и межкултурна среда.....	34
3.5. Взаимодействие със студенти извън лекции .....	35
<b>IV. Оценка, обратна връзка и последващи действия .....</b>	<b>38</b>
4.1. Процес на оценяване .....	38
4.1.1. Първоначална оценка.....	38
4.1.2. Оценка на модул.....	39
4.1.3. Финална оценка .....	41
4.2. Обратна връзка от участниците .....	43
<b>V. Дигитална библиотека UniCulture.....</b>	<b>59</b>
5.1. Научна литература с отворен код .....	60
5.2. Видео & Игри.....	63
5.3. Други онлайн ресурси.....	64

## Въведение

Наръчникът за преподаватели е разработен в рамките на проект „Еразъм+“ „Развитие на иновативен подход за обучение на университетските преподаватели за работа в съвременната разнообразна и интеркултурна среда“ UniCulture 2019-1-RO01-KA203-063400. Проектът се координира от Transilvania University of din Brasov (UNITBV, Румъния) и се изпълнява в партньорство с Buckinghamshire New University (BUCKS, Великобритания), University of Zagreb (UNIZG, Хърватия), Foundation for the Development of International and Educational Activity – (FRAME, Полша) и Фондация Pax Rhodopica (PAX, България). Сроктът за изпълнение на проекта е от ноември 2019г. до декември 2021г..

Заедно с „Ръководството за преподаватели в университет“ и “Работната тетрадка за академичен преподавателски персонал“ Наръчникът представлява пълен пакет от обучения, който да се използва от университетски преподаватели и асистенти с цел подобряване на техните социални и преподавателски компетенции за работа в интеркултурна и мултикултурна среда. Обучението на UniCulture е проектирано да следва подхода на b-обучение, включително възможности за самостоятелно обучение, онлайн и срещи и сесии лице в лице. Всички материали за самообучение са достъпни на уебсайта на проекта.

Наръчникът за обучители има за цел да улесни провеждането на курса за обучение на UniCulture по най-подходящия и ефективен начин, с насоки за процеса на обучение, оценката на участниците и събирането на обратна връзка. Въпреки това, той също така дава на обучителя достатъчно свобода да персонализира съдържанието и да прилага избрани подходи според специфичната динамика на обучителната група и участниците. Наръчникът се състои от пет глави: (i) Обучение в разнообразна и межкултурна среда, (ii) Обучение на обучители, (iii) Дизайн на UniCulture обучението, (iv) Оценка, обратна връзка и последващи действия и (v) Използване на UniCulture Дигитална Библиотека. Читателите се насърчават да използват и допълващи материали (Ръководство и Работна тетрадка), достъпни на уебсайта на проекта, ако решат да се самообучават, да предоставят обратна връзка за техния напредък или всяко запитване, като използват данните за контакт на уебсайта.

Целевата аудитория на Наръчника са университетските преподаватели и асистенти, които ще провеждат обучителни сесии на UniCulture в тяхната организация, но материалът

е полезен и за самообучение. Въпреки това, Наръчникът за обучители насърчава, както всички други резултати и дейности на UniCulture, социалното сближаване, зачитане на разнообразието, толерантност и равнопоставеност и е полезно за целия академичен персонал, желаещ да подобри своите умения и знания.

## I. Обучение в разнообразна и межкултурна среда

от FRAME Foundation, Полша

### *1.1. Межкултурно обучение: ключови думи и понятия*

Фразата „межкултурно обучение“ може да се разбира по много начини. Същото важи и за това какъв трябва да бъде резултатът му т.е. межкултурните компетенции. Няма единно определение за межкултурни компетенции или дори строго определен обхват. Това е термин, който може да бъде най-пълно и лесно обясним чрез неговата функционалност. Функцията на културните компетенции е способността за сътрудничество, независимо от културата, представена от колеги или комуникационни партньори. Следователно в межкултурните компетенции акцентът може да бъде поставен върху различните им компоненти. Ако ситуацията изисква ефективна комуникация, тогава ще наблегнем на комуникативните умения. В случай на многоезичие, това ще бъдат езикови компетенции. Но в среда, която има обща основа за езикова комуникация, като академичния свят, който често използва английския език, комуникативните компетенции ще се отнасят до други сфери, като разбирането на културния код. В курса UniCulture е важно първо да обясните трудностите при определянето на мултикултурните компетенции и да разберете, че не става въпрос за придобиване на много специфични компетенции, а по-скоро за някаква способност да ги избирате и развивате сами. Тези компетенции са добре описани в наръчника на UniCulture, но всяка ситуация трябва да се третира като индивидуална, тъй като има много култури и има още повече възможности за смесването им. Следователно, курсът трябва да развива универсални умения, основани на универсални ценности, включително университетски ценности. По този начин ще бъде възможно да се справим добре при всички обстоятелства, в които се намираме в мултикултурна среда.

Друг важен въпрос е познаването на спецификата на обучението за възрастни. Това е много важно при провеждането на курса на UniCulture, но не е достатъчно. Академичните преподаватели са специфичен, деликатен участник в курсове и обучения. Парадоксално, но те са професионална група, за която е най-естественото да развие собствените си знания и компетенции, но от друга страна, те са чувствителни към преподаването, тъй като са фокусирани главно върху независимото обучение. Струва си да имате предвид, че UniCulture е курс за академични преподаватели. Това изисква

специфичен подход към основните характеристики на обучението за възрастни, като се вземат предвид характеристиките на възрастния ученик.

- **Самонасочване.** При обучението за възрастни обучаемият е човекът, който поема пълна отговорност за себе си и своите действия. Особено в случая с академичните, те са свикнали да могат да вземат решения в това, което правят. Ето защо е важно да се позволят решения относно формата и темпото на обучение. Това може да стане чрез предоставяне на алтернативи за обучение, различни методи, различни начини, възможност за сътрудничество.
- **Целенасоченост.** Възрастният ученик е ориентиран към целите, защото знае точно за какво е курса. Целта, поставена в началото на обучението, трябва да съвпада с неговото съдържание, както и да бъде ясна и четлива.
- **По-интегративно обучение.** Опитът и познанията за света при възрастни ученици водят до по-добра съгласуваност на придобитите знания. Веднага се съобщава за ситуации, в които може да се използва. Това е тясно свързано с друга функция.
- **Използване на опит.** Възрастният учащ използва богат опит и прилага знания към този опит. Това трябва да се използва по време на обучението, тъй като ще бъде отличен инструмент за обучение на връстници. Курсът за академични преподаватели е от голяма стойност, тъй като позволява обмен на опит и знания, които вече са постигнати, което води до ефект на синергия.
- **Мотивация.** Възрастните учащи се учат, защото искат. Така че няма нужда да ги мотивирате да започнат процеса. За съжаление, много от техните дейности, но и различни други фактори, могат да ги накарат да спрат да учат. Следователно мотивирането не трябва да се отнася до самото учене, а до системни и последователни действия.
- **Устойчивост на промени.** Въпреки факта, че учените, работещи в университетите, са основният двигател на прогреса, те самите, както всички останали, имат свои собствени навици в своята дейност. Това се отнася особено за методите на действие, опознаване и изразяване на мнения. Затова трябва да се внимава при използването на иновативни методи: търпението и оставянето на свободен избор са ключовете към успеха.

- **По-малко гъвкаво време за учене.** Когато планираме курс за учени, трябва да вземем предвид, че те са хора, които са много заети с нередовна работа. Затова си струва да планирате курса по гъвкав начин, давайки много възможности за свободно коригиране на работния график.
- **Високи стандарти.** Уважението на академичния свят, богатият опит и огромните познания на академичните учители означават, че човек, който поема задачата да провежда курс за преподаватели, трябва да бъде високо професионален и точно да предоставя съдържанието на обучението.



## *1.2. Статус-кво: Европейска рамка за межкултурно обучение и национална рамка*

Идеята за Европа на нациите, която е фундаментална за Европейския съюз, е синоним на предположението, че Европа е и винаги ще остане мултикултурна. Следователно дейности, подкрепящи, но и подобряващи диалога между културите, са в основата на образователната дейност на органите на Европейския съюз. Най-добрият пример е програмата Еразъм+, която подпомага мобилността не само на студенти и университетски служители, но и на ученици от гимназията. Важно е обаче да сте наясно с многото предизвикателства, пред които са изправени подобни инициативи. Ето защо Европейският съюз е разработил обща квалификационна рамка и европейска система за описание на езиковото образование. Това са инструменти, които дават възможност да се сравняват квалификациите, придобити в една система, с тези, които се получават в друга, без да е необходимо тяхното унифициране. За ЕС е важно да запази разнообразието от образователни системи, които са резултат от многогодишни традиции. От друга страна, мобилността на студентите изисква тези системи да бъдат адаптивни. Тази идея стои зад Европейското пространство за висше образование (ЕПВО). Както можем да прочетем на уебсайта на ЕАНЕА ([eahea.info](http://eahea.info), 2021г.): „Европейското пространство за висше образование (ЕПВО) е уникално международно сътрудничество за висшето образование и резултат от политическата воля на 49 държави с различни политически, културни и академични традиции, които стъпка по стъпка през последните двадесет години изградиха област, изпълняваща общ набор от ангажменти: структурни реформи и споделени инструменти. Тези 49 държави се съгласяват и приемат реформи във висшето образование въз основа на общи ключови ценности - като свобода на изразяване, автономия на институциите, независими студентски съюзи, академична свобода, свободно движение на студенти и персонал. Чрез този процес държавите, институциите и заинтересованите страни от европейското пространство непрекъснато адаптират своите системи за висше образование, като ги правят по-съвместими и укрепват своите механизми за осигуряване на качеството. За всички тези страни основната цел е да се увеличи мобилността на персонала и студентите и да се улесни пригодността за заетост. Този официален уебсайт на ЕПВО предоставя както обща информация за този процес, така и подробна информация за експерти”.

Нека да видим как изглежда ситуацията в страните партньори на проекта UniCulture.

- **Полша** не е мултиетническа страна. Поляците представляват над 97% от общото население. Останалите групи са няколко национални малцинства, като германци, литовци, украинци, както и етнически групи като ромите и лемките. Следователно образователната система е фокусирана върху обучението на полски език и се основава на полската култура. В случай на малцинства, съществува възможност за обучение на езика на даден град и след това този език също се третира на полски език. Образователната система се основава на два етапа: начален и среден. Университетите са най-висшата форма на образование. Има двуезични училища, дори на начално ниво. В такива училища обучението обикновено се провежда на английски език, но има училища с френски и немски език. Университетското образование се основава на универсални ценности и в по-голямата си част не отчита спецификата на мултикултурна среда. През последните години обаче броят на чуждестранните студенти нараства, особено от Изтока и Африка, което принуждава университетите да въвеждат решения, които включват чужденци в академичния живот. Това обаче са индивидуални действия, тъй като университетите имат пълна автономия при организирането на такива въпроси.
- Образованието в **България** се поддържа основно от държавата чрез Министерството на образованието и науката. Училищното образование е задължително за деца на възраст от седем до шестнадесет години. Българската образователна система попада в континенталната европейска традиция. Основните видове средни училища са общообразователни, професионални, езикови и чуждестранни училища. Създадени са и частни училища, които започват да се конкурират успешно с държавните. Учебната година започва на 15 септември и продължава до 31 май (за 1 - 4 клас); до 15 юни (за 5-7 клас) и до 30 юни за останалите. В България има петдесет и едно висши учебни заведения, предлагащи степени на бакалавърска и магистърска степен. Учебната година за повечето български университети започва около 1 октомври и се състои от есенни и пролетни семестри. Учебната година обхваща до 30 седмици. Официалният език на преподаване е български. На ниво училище общата учебна програма предоставя възможност на децата от етническите малцинства да учат майчиния си език. В специализирани езикови

училища и в профилно ориентирани училища преподаването се извършва на английски, немски, италиански, френски, испански, арменски, иврит, руски и други езици. На университетско ниво обучението се провежда на английски език в Американския университет в България и на немски, френски и английски по някои програми в икономически и технически университети.

- Законът за основното и средното образование в **Хърватска**, макар и да не се отнася конкретно за межкултурното образование, подчертава значението на осигуряването на вида на образование, което е в съответствие с общите културни и цивилизационни ценности, правата на човека и децата и дава възможност на учениците да имат компетенции за мирно съжителство в мултикултурен свят, да зачитат разнообразието и толерантността и да участват активно и отговорно в демократичното развитие на обществото (чл. 4). Педагогическият стандарт за начално образование, насочен към предучилищното, началното и средното ниво на образование, също не включва термини „межкултурна компетентност“ или „межкултурно образование“ сам по себе си. Документът обаче подчертава значението на осигуряването на езиков преподаване на майчин език на учениците от малцинствата (чл. 11), както и подхранването на езика и културата на националните малцинства (членове 30 и 43). Националната рамка на учебните програми за предучилищно образование, задължително и средно образование разработва по-подробно значението и целите на межкултурния компонент на образованието при създаването на по-справедливо общество, основано на зачитането на разнообразието и признаването на принадлежността към множество идентичности.
- Образователната система в **Румъния** се урежда от Националния образователен закон (Закон 1/2011), който постановява „принципа за гарантиране на културната идентичност на всички румънски граждани и межкултурния диалог“ (чл. 3, буква ж), „принципа на социално включване“ (чл. 3, буква о) и „развитието на смисъла на живота, основан на хуманистични и научни ценности, на националната и универсална култура и на межкултурен диалог“ (чл. 4, буква г). Освен това Законът за националното образование в Румъния регулира функционирането на многоезични и мултикултурни университети. Въпреки че националната рамка поддържа межкултурно и мултикултурно образование, тя не е включена

систематично в националните учебни програми за всяко образователно ниво. Следователно може да се каже, че обучението на учители и помощен персонал (участващи в начално, средно и висше образование) представлява голям интерес в контекста на етническото многообразие и в светлината на интернационализацията - една от основните стратегии ИТ цели на румънската образователна система.

- Във **Великобритания** образователната рамка е за множество аудитории, в рамките на висшето образование (ВО) и извън тях, които играят роля и могат да се възползват от процеса на интернационализиране на ВО във връзка с ученето, преподаването и научните изследвания. Рамката предлага критично ангажиране с редица концепции, действия и връзки, които са обхванати в процеса на интернационализиране на ВО. Той предоставя споделена отправна точка и общ език за обсъждане и оформяне на политика, практика и партньорства. Основните елементи на рамката са моделирани върху познатата, секторна Рамка на професионалните стандарти във Великобритания (HEA, 2011), за да се идентифицират отделни, макар и взаимосвързани направления на дейност, както и подкрепящите и свързани набори от знания и ценности, необходими за да ги прилага ефективно. Прилагането им на практика се признава за сложно, с широко-обхватни и дългосрочни последици. Предлага се набор от свързани отговорности и потенциални ползи от ангажирането с интернационализираното ВО. Това е последвано от раздел за оперативни последици, който поставя набор от ключови въпроси, които трябва да бъдат разгледани. Твърденията и въпросите, съдържащи се в рамките, са взаимосвързани, което води до цялостно разглеждане на взаимосвързаната роля на организациите, нейните хора и учебната програма на ВО; както и между и между дейностите, знанията и ценностите.

### *1.3. Университетско образование в межкултурна среда: факти, цифри и предизвикателства*

Съвременните университети се връщат към корените си, що се отнася до структурата на хората, които събират. Докато първите средновековни университети нямат национален характер, съвременните университети стават не толкова наднационални, колкото мултинационални. Това се дължи на нарастващата мобилност на хората, но и на

по-големия достъп до знания от всякога. Както можете да прочетете в Ръководството UniCulture, броят на чуждестранните студенти в университетите в Европейския съюз продължава да расте, за две години, 2016-2018, той се увеличава от 8,6 на 9 процента. Само програмата Еразъм+ предлага на 350 000 студенти годишно да учат извън родната си страна. Нараства и броят на студентите от страни извън Европейския съюз, което е свързано с нарастващата миграция, но и с подобряването на условията на живот в света, което означава, че все повече хора могат да си позволят да се възползват от вековните постиженията и традициите на европейските университети.

Повечето университети признават потенциала на мултикултурна среда. Мултикултурните студентски групи, но и контактите с учени от други страни, позволяват разширяване на хоризонтите, което е много важно в науката. Изглежда, че това не се отнася за всички области на науката, тъй като науки като математиката и физиката се отнасят както до обективни факти и понятия, така и до универсалния и строг език на математиката. Това обаче е грешен подход, защото дори в тези науки начинът на мислене, начините за решаване на проблеми имат културни условия, което позволява решаването на някои проблеми по-бързо от други. Следователно всеки начин на мислене, всеки менталитет, различен от собствения, особено в социалния аспект, може да бъде ценен при откриването на нови явления и зависимости. Има причина американската наука да се развива толкова интензивно. От години американците гарантират, че изследователските екипи са културно разнообразни във всяка област.

Такова разнообразие обаче изисква способността да се използват различни начини на мислене и изразяване на мисли. Следователно, тя изисква комуникативни умения. Научната работа се нуждае от мир, тя се нуждае от комфорта, който идва от чувството за сигурност и принадлежност. Следователно, ако искаме да използваме потенциала на чуждестранни студенти или учени, трябва да гарантираме, че те се чувстват добре в заобикалящата ни среда. Следователно приобщаващото образование се прилага не само за началните училища и специалните образователни потребности, но също така, а може би дори повече, за университетите и мултикултурната среда. Ефективността на университета зависи от това дали членовете му ще се чувстват пълноправно членове на университетите, тъй като той се използва за описание на общност от хора, които ценят науката преди всичко.

#### ***1.4. Процес на обучение в разнообразна и межкултурна среда***

Същността на тренировъчния процес в мултикултурна среда е отвореността към възгледите, различието и способността да се приемат различни мнения. Важно е да се използват разнообразни методи и да позволяват свободното изразяване на мисли и нагласи, които може да са напълно различни от това, с което сме свикнали. Ето защо, когато работите в мултикултурна среда, трябва да се обърне специално внимание на разработването и активирането на подобни методи. В случай, че членовете на групата имат различен опит, важно е да оставите много свобода при избора на методи. Методът на проектиране, който се състои в това да се даде свобода на ученика да избира средствата за решаване на проблема, ще бъде много добър тук. При провеждането на обучение в мултикултурна среда е важно да се съсредоточите върху обучението на връстници. Следователно учителят трябва да бъде фасилитатор, а не учител. Важно е да се насърчава самообразованието на учениците, като им се дава възможност сами да достигнат до решения. Ако решенията не вървят в желаната посока, покажете последствията. Във всеки случай основата трябва да бъде система от ценности, която трябва да бъде възможно най-универсална в един глобализиран свят. Това е много трудна задача, тъй като изисква поддържането на поставените цели и гъвкавост при постигането на тези цели. Ето защо е важно да не се провежда обучението по предварително определен сценарий. Обучението трябва да бъде като жив организъм. Той има поставена цел, но се развива постоянно и непредсказуемо, преследвайки целта си по непознати за него начини.

#### ***1.5. Основни педагогически подходи за улесняване на социалното включване в университета***

Както беше казано по-рано, ефективното сътрудничество в академичната културна среда е задължително условие за синергични действия. То обаче има своите изисквания, най-важното от които са равни възможности за достъп до общността и свобода на изразяване, стига да не се нарушават свободата или достойнството на никого. Социалното включване е идея, която е много важна за академичната общност, тъй като е в основата на нейното съществуване. Важно е да запомните, че в академичната общност всеки има обща цел: отдаденост на науката. Ето защо винаги трябва да се подчертава, че в тази среда има място за всеки, че тук всеки е важен.

Процесът на включване изисква внимателно внимание, за да бъде успешен. При планирането на обучението трябва да се вземе предвид кой имаме в групата и да планираме курса по такъв начин, че да зачитаме мира и достойнството на всички участници в обучението. Не бива да се пренебрегват ценностите, които правят членовете на групата различни. Достатъчно е да се въздържате да ги съдите по какъвто и да е начин. Също така е важно да се насърчават, но не и да се принуждават да вземат активно участие в дейностите.

Културните различия са ясно видими, но стратегията на поведение в мултикултурна среда е да разкрие и подчертае общото. За щастие в университета винаги може да се споменават общи академични ценности като: свобода, истина, изследователска цялост, но колкото повече общи точки има между отделните членове на групата, толкова по-добро ще бъде сътрудничеството.

Същността на приобщаващата среда винаги следва да бъде с оптимистична, приятна и подкрепяща атмосфера, в която всеки трябва да се чувства в безопасност. Това може да бъде подкрепено от педагогически методи, които включват и подобряват сътрудничеството. Сред тях можем да споменем метода на проекта, който позволява съвместно решаване на проблеми. Има много инструменти в подкрепа на разпределението на ролите в екип, което позволява на всеки да дари своите таланти и възможности в полза на групата и нейната работа.

Методът за обучение на връстници е вторият поддържащ метод, който позволява на всеки да представи своя опит и знанията, донесени в обучението, но също така да използва опита на други хора и да ги преведе в тяхната работна среда. Добър метод за групово интеграция е въвеждането на елементи на надзор. Като цяло надзорът е да разкажете на човек с много повече опит за вашия професионален опит. Основата на метода за надзор е даването на съвети без никаква оценка, като само се посочва какво може да се направи по-добре и как може да се направи. Надзорът не означава да изнасяте лекции на някой с по-малко опит, а само да показвате възможни решения от различна гледна точка. Лицето под надзор няма нищо наложено; той или тя решава какво да използва от процеса на надзор. В случай на обучение на преподаватели, този метод позволява обмен на опит, независимо от нивото на знания, тъй като професорите имат опит в различните си области, с които се занимават. Този метод обаче позволява казуси и обмен на добри практики.



Когато провеждате обучение, не забравяйте да подчертаете, че всеки професор трябва да се чувства сигурен и оценен по време на обучението и че неговите студенти се чувстват същото по време на лекциите си. Това позволява да се мобилизира емпатия и да се разберат задълбочено проблемите, които са предмет на обучение. В случай на добре сътрудническа група, можете дори да опитате метода на ролевата игра, който включва съпричастност с човек, например от друга държава, който започва обучение в чужда държава и се сблъсква с проблеми, които обикновено има чуждестранен студент. Винаги обаче трябва да се помни, че има толкова различни герои, колкото обучаваните, така че методите винаги трябва да бъдат гъвкаво адаптирани към групата.



## II. Обучение на обучители

от Buckinghamshire New University, Великобритания

Този раздел дава възможност както на преподавателите, така и на разработчиците на съдържание да подобрят своите преподавателски умения в межкултурна среда, да стандартизират методологии, да споделят методи на преподаване, педагогически подходи и инструменти.

### *2.1. Формиране на основни компетенции за доставяне на съдържание в межкултурна среда*

Целта на този раздел е да предостави полезни инструменти за увеличаване на придобиването на основни умения и за подобряване на уменията на обучителите. В съответствие с европейската стратегия за обучение, обучението на обучители (ОО) трябва да отчита следните шест основни умения за работа в контекста на неформалното образование:

- да разбират и улесняват индивидуалните и груповите учебни процеси
- да планират образователни програми
- да развият способност за директно обучение (учене за учене)
- да си сътрудничат успешно
- да общуват смислено с другите
- да имат межкултурна компетентност.

Образователният подход, прилаган в рамките на това съдържание за обучение, позволява на лекторите да идентифицират и следват тези различни нужди от обучение. Следните коментари могат да бъдат прочетени от всички, които са ангажирани в межкултурна среда, която може да ръководи обучението на млади хора, подготвящи се за всяка кариера.

### 2.1.1. Компетентността улеснява индивидуалните и груповите учебни процеси

- Широко признато е, че ангажиментите на преподавателите към обучаващите се т.е. взаимоотношенията, които те развиват със своите обучаеми, и обхватът на ролите, които лекторите възприемат, са ключови компоненти във ВО, както и във всяка друга образователна среда на всички нива.
- Преподавателските взаимоотношения се отнасят до взаимоотношенията, които преподавателите развиват със своите ученици, както и до начина, по който учащите се отнасят един към друг. Отношенията учител-обучаващ се определят като „най-важната връзка в учебния процес“ (Мери и Полард, 2011). Мета-анализ на межкултурно-центрираните взаимоотношения преподавател-ученик потвърди значението му. Изглежда, че положителните взаимоотношения лектор-обучаем са свързани с оптимално, цялостно обучение с корелации над средното в сравнение с други образователни иновации за когнитивни и поведенчески резултати (Cornelius-White, 2007).
- Начинът, по който един преподавател взаимодейства с обучаващите се в межкултурна среда, определя сцена за последващо обучение. Лекторите смятат, че отношенията им с учащите са от първостепенно значение за ефективното преподаване и учене. Характеристиките на ефективните взаимоотношения с преподаватели включват: добро отношение, изграждане на доверие, хумор и спокойна атмосфера.
- Докато извършвате енергично обучение или проекти, дайте на преподавателите много възможности за изграждане на взаимоотношения с учащите. Ролята на лектора може да приеме много форми в тази дейност: илюстратор, организатор, обучител, ментор, фасилитатор, рефлектор и съученик. Работата заедно в различни точки на заданието и обсъждането на въпроси вероятно ще развие доверителни отношения между преподавател и обучаващ се, което прави лектора по-скоро „партньор“ в учебния процес, за разлика от подхода, основан на знанията.

### 2.1.2. Компетентност за проектиране на образователни програми в интеркултурни условия

Развитието на учебни програми за преподаване в межкултурна среда е силно

повлияно от поредица контекстуални и образователни фактори и структурни последователности, тъй като те са предназначени да предоставят на лекторите специфичен тип мислене или отговор, който е полезен за разбирането на основния модел на преподаване и много съществуващи концепции.

Теориите за преподаване и учене могат да се нарекат структурирана последователност, предназначена да получи специфичен тип мисъл или отговор, за да се постигнат конкретни учебни резултати. Подходящият формат влияе върху учебните цели и естеството на учебния процес, както и върху други фактори като стратегии за преподаване и преподавателски умения. Силните изследвания и обучение показват, че ученето може да стане по-ефективно чрез редовно използване на специфични модели (Hattie, 2009).

Разграничавайки стратегията на преподаване и метода на преподаване, има две отличителни черти в дефиницията на модел на преподаване, използван в межкултурните среди. Първата отличителна черта е естеството на целта на обучението и дали желаните резултати са свързани с ученето:

- придобиване на умения и изучаване на умения, процедури, знания и други подобни, или
- обработка на информация, концептуализация и изграждане на правила, генериране и тестване на хипотези и творческо мислене или
- научаване на сътрудничество за изграждане на нови знания и разбиране на концепции;

Работите на Zhang and Collis (1995) предлагат предложения за сравняване на модели, използвайки поредица от подходящи въпроси, за да се отговори на всеки метод на преподаване. С адаптацията това осигурява полезна основа за по-нататъшна работа в професионалното обучение. Предлагат се четири области: преподаване, учене, гъвкавост или адаптивност и съответна теоретична и техническа подкрепа.

### **Характеристики на лектора**

- Колко може да постигне преподавателят в межкултурна среда?
- Колко време се отделя за подготовка на урока?
- Колко е вероятно средният преподавател да приеме и използва модела?
- Как да допринесем за професионалните знания или умения на преподавателя?

### **Учебни аспекти**

- Колко стъпки предприемат учениците, за да разберат урока?
- Как доставката се адаптира към дискретните различия на учащите?

#### **Гъвкавост**

- Стилът на представяне може лесно да се адаптира към настоящата институционална система и стандартите за межкултурна оценка в межкултурната област?
- Може ли моделът да се адаптира добре към различни межкултурни области?
- Може ли доставката да бъде интегрирана с други модели?
- Може ли доставката да се адаптира към културните очаквания за учене и поведение на преподаватели?

#### **Академични и технически поддръжки**

- Доставката подкрепена ли е с помощта на подходяща теория?
- Има ли доказателства, че доставката в межкултурна среда е вътрешно валидна?
- Имаше ли начини за по-добра подкрепа на доставката?
- Доставката беше ли най-подходяща за лесно достъпния формат?

### **2.1.3. Компетентността на ученето в различни условия**

Разнообразното и межкултурно преподаване на околната среда е „класически“ метод на преподаване, който позволява межкултурна чувствителност при преподаването при силно структуриран подход с висока степен на взаимодействие, ръководено от преподаватели. Обикновено целият клас общува в межкултурен контекст. Тази доставка обикновено включва въвеждането и преподаването на лектора с ясни инструкции за учащите. Тестване на уменията или разбирането на учащите, осигуряване на наставническо обучение и в крайна сметка предоставяне на обучаемите на независимо обучение.

Физическото ръководство на лектора, трябва да вземе предвид межкултурните условия, за да помогне на учащите да постигнат учебната цел за овладяване на уменията за учене. Лекторът трябва да се чувства спокоен и да не се тревожи за отношенията си с обучаемия поради межкултурната среда.

#### 2.1.4. Компетентност за успешно сътрудничество в межкултурна среда

Компетентността за успешно сътрудничество в межкултурна среда включва обучение, основано на дейности, използващо стратегии за работа по двойки или с връстници, работа в малки групи, групова работа и стратегии и индивидуална работа в групи, съсредоточена върху съвместното обучение. Дейността на учебния екип и съвместната отговорност за учене могат да бъдат прехвърлени от лектор на обучаващ се.

**Групи.** Работата по двойки е ценен начин за насърчаване на добро обучение, съвместимо с други методи на обучение.

Сдвояването може да се използва за развитие на комуникационни и социални умения, както и за насърчаване на хармонията в екипа. Партнирането на по-талантлив ученик с по-малко способен ученик, който може да е от различен социален произход, понякога може да бъде от полза и за двамата, тъй като двама ученици с допълващи се умения и межкултурно разбиране могат да бъдат сдвоени.

Групирането се използва, за да позволи растеж в други области на обучение, като например фокусиране върху подходящи детайли при проектирането. Обяснението „peer-to-peer“ укрепва разбирането на ученика за ученето. В допълнение към информацията на лектора, тя всъщност може да помогне на някои учащи.

**Работа в малки групи.** Групите могат да се появят на малки групи в различни общи подходи за професионално образование. В допълнение към учебните аспекти на работата в екип, има и ценни социални взаимодействия и мотивации, свързани с съвместната работа. Идеите за малка групова дейност включват:

- създаване на демонстрация на изпълнение на роля;
- екипите се състезават помежду си в тест за насърчаване на ученето в оценяването;
- дейности с въртележка, при които учащите се преместват от бюро на бюро;
- хората работят заедно като екип, за да изпълнят задача;
- екипна работа на отделни лица по проект, в който хората пренасят своята версия.

Екипите могат да бъдат полезен инструмент за укрепване на ученето, докато ролевата игра може да се използва от голяма група.

**Работа в големи групи.** Голямата групова дейност може да приеме много форми, като напр:

- обсъждане на конкретна тема, улеснена от лектора, може би след презентация; дебатът ще се проведе официално или неофициално
- спорт
- цялостни групови дейности, които следват индивидуални, двойки или малки групови дейности, за да обединят тема / дейност: това може да бъде едно проучване, например, цялостния групов дебат, която премества група около пространство, например, преместване в различни ъгли в стаята за отговор или гласуване по конкретна тема.

Включването в групови дейности като цяло има плюсове и минуси. Тъй като всички учащи работят с еднакво темпо, е по-лесно да се намери и контролира екипът, но тогава е трудно да се гарантира, че някои от групата могат да се доверят на другите и че всички разбират.

**Творчество, групово разследване.** Създайте демократична атмосфера в класната стая. Груповата заявка позволява на учениците да изследват какво харесват (Sharan и Shachar, 1989).

**Разследващ екип.** Разследването надхвърля съвместното обучение и следва следните стъпки:

- на учениците се поставя проблем
- обсъждат начини за решаването му
- те планират как да разследват и да разпределят роли в екип
- напредък: анализира техния напредък, докладва констатациите си и оценява процеса (Safer и Fleischman, 2005).

## ***2.2. Интерактивни методи и инструменти за обучение***

Интерактивните методи и инструменти за обучение включват предоставяне на доказателства по различни начини, включително чрез презентация:

- обяснение на лектора, често в началото на сесията - „това ще направим, това са целите на сесията“;
- предоставяне на информация/инструкции и проверка на разбирането на учащите, например чрез използване на въпроси;

- ясно представяне на информация в началото на сесията и след това свързване с други стратегии на преподаване;
- представяне, последвано от непосредствена активност
- вход за гостуващ гост;
- предоставяне на информация чрез различни сензорни режими: визуален, аудио, кинестетичен
- предоставяне на информация чрез различни медии - видео, дъска, хартия, работна тетрадка, действителна демонстрация, устно обяснение, въпроси и отговори и практическа дейност;
- кратки PowerPoint или други компютърни презентации за информация, обобщение на предишна сесия, задаване на упражнения или структуриране на сесия.

Някои лектори използват презентации на PowerPoint като удобен начин за структуриране на своите сесии и като помощен материал, за да гарантират, че обхващат всичко. Слайдовете обхващат учебните цели за сесията и инструкции за задачи или дейности и могат да бъдат отпечатани, за да се дадат на учащите по време или след сесията.

**Демонстрация.** Доказателствата например показват нещо - често с устни обяснения, макар и не винаги. Следването на илюстрацията със свързана дейност обикновено е важно:

- физическата демонстрация на умение
- средство за показване как се прави нещо: показване как да се разработи процес на планиране - например, с извадка от това какъв може да бъде крайният резултат
- използване на технологии като Moodle и/или Storyboard, за да се покаже какво се изисква, както и предоставяне на информация за определяне на сцената, и използване на Smart Board за демонстриране на задачи като сглобяване в строителството. Докато показвате начина да направите нещо, уверете се, че обучаемите разбират, че има различни начини да се правят нещата и че ако крайният резултат е успешен, това е добре.

**Подходи за подсилване на ученето:** помага да се гарантира, че наученото се запаметява. Това може да се осигури по различни начини:

- учениците повтарят приложението всеки път, когато използват компютър

- правят тест, за да запомнят информацията
- преподавателят проверява всеки ученик, докато той напредва: всеки път, когато има задача за повторение, обучаемият трябва да се нуждае от по-малка намеса
- пренасочване към цели за укрепване на ученето
- обобщаване на сесиите в края на уроците, за да видите какви знания са запазени
- ревизии, за да се осигури точно разбиране - чрез Moodle, например създаване на мрежа за оценка, която да показва кръстословици, автоматично оценяване и личен напредък.

**Запитване.** Запитването може да се използва за засилване на ученето, а задълбоченото обучение (Redfield and Rousseau, 1981) може да включва колекция от въпроси на ниско и високо ниво, които могат да бъдат използвани, за да държат учащите се на работа и да тестват тяхното разбиране.

Ако межкултурната среда на организацията, в която се осъществява обучението, развива навици и нагласи, които систематично помагат на учениците да станат уверени и креативни относно своите способности за учене, учащите могат да станат по-изобретателни, по-въображаеми, те учат по-бързо, фокусират се повече.

Ефективните дейности включват дейности, които насърчават ефективно учене и мислене на високо ниво:

- задавайте въпроси, които вдъхновяват напредъка на въображението
- дейности по оценяване
- направете проучване, за да организирате задача, особено с връстници
- нареждайте функции, които изискват учащите да се учат логично и да учат по начин, който изисква високо ниво на мислене
- проучвателна и изследователска работа
- участвайте в ролеви сесии - гледайте го от гледна точка на друг човек
- симулации за осигуряване на познаване на условията на труд.

### ***2.3. Дизайн на обучение, оценка и обратна връзка в межкултурна среда***

Съществуват редица модели, които могат да бъдат използвани за оценяване на обучението в межкултурна среда, в зависимост от методите на планиране на учебния



план и / или разпределение: оценката на преподавателя чрез самооценка, партньорска оценка и въпроси, включително тестове на хартиен носител или компютърно генерирани, демонстрации или игри.

Идентифицирани са десет принципа на оценка за учене: а) планирането е част от ефективното обучение; б) съсредоточаване върху обучението на учащите; в) съсредоточаване върху обучението в класната стая; г) ключови професионални умения; д) чувствителни и ефективни; е) способност за подхранване на мотивацията; ж) промоутер, който да разбира целите и критериите; з) помагат на начинаещите да знаят как да се подобрят; (и) развиват умения за самооценка (и съвместна оценка) и (й) идентифицират всички образователни постижения (Flórez и Sammons, 2013).

За ефективна оценка могат да се използват различни методи:

- Оценяване на знанията като средство за учене - Оценка на знанията
- Разбиране чрез системата за светофар
- Контролни списъци за самооценка
- Отговор на колегите за предоставяне на оценка
- Пробни тестове
- Овластяване на учениците да избират свой собствен модел за оценяване.
- Променените методи на тестване мотивират учащите по същия начин, по който се използват стимули.

*Размисъл за лектора:* процесът на анализиране на опита, вярванията, ценностите или знанията за този опит и разглеждане на алтернативи, които трябва да бъдат приложени в отговор на анализа. Концепцията за отразяващо обучение е въведена от Доналд Шьон (1991) и финансирана от Колб (1984) от неговата теория за опитно обучение. Дисциплината включва внимателно разглеждане на собствения опит, тъй като „прави връзка между знания и обучение под ръководството“. Опитният професор Луна (1999) определя отразяващото обучение в межкултурната среда като „набор от способности и умения за показване на критична позиция, проблем - решаване на ориентация или настроение“. В обобщение, това е подготовка за непрекъснато оценяване и преразглеждане на обучението на много хора. Много организации започнаха да включват отразително обучение в своите програми за образование и развитие на кариерата, като вземат предвид межкултурните аспекти.

*Обмислена подготовка:* помислете как да подобрите характеристиките на сесиите си като вземете предвид разнообразието на процеса на проектиране. Помислете как нещо се преподава, как трябва да се преподава и как може да се подобри.

*Обратна връзка от студенти.* Важен е отговорът, който можете да получите от класа и помислете: „Това е умно, но учениците не мислеха, че е умно, така че не е умно, вие ще направите това, което трябва да направите.“ Лекторът отразява гледната точка на учащия сесията: „Ако уча този урок, как да го оценя? Мога ли да му се насладя?“

*Преподавателски контекст.* Межкултурният контекст, в който се провежда преподаването и ученето, влияе върху целите и желаните резултати за резултата от сесията, спецификациите на квалификациите, естеството на учащите, тяхното ниво и начина на учене, включително стиловете им на обучение. Характерът на межкултурните условия в контекста, в който се провежда преподаването и ученето, целите и желаните резултати от сесията, спецификациите на квалификациите, естеството на учащите, тяхното ниво и колко са добри - включително стиловете им на обучение.

*Критерий за резултат.* Хората, които демонстрират всички необходими умения в поредица от курсове или програми за обучение, проведени в межкултурна среда, трябва да получат документ за резултата си (като сертификат, диплома и т.н.). Записите могат да се основават на завършени модули, тъй като се разбира връзката между уменията и модулите.

*Критерий за разпределение.* Гъвкавото обучение предполага разпределение на учебния материал според нуждите и характеристиките на учащите.

## Библиография

- Cornelius-White, J. (2007). Learner-Centered Lecturer-Students Relationships Are Effective: A Meta-Analysis. *Review of Educational Research*, 77, 113-143.
- Hattie J.A.C. (2009). *Visible Learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. Routledge.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning And Development*. Prentice-Hall.
- Flórez, M.T., & Sammons, P. (2013). Assessment for learning: effects and impact. Retrieved

from: <https://eric.ed.gov/?id=ED546817>

- Mary, J., Pollard, A. (2011). TLRP's ten principles for effective pedagogy: rationale, development, evidence, argument and impact. *Research Papers in Education*, 26(3), 275-328.
- Moon J. A. (1999). *Reflection in Learning and Professional Development: Theory and Practice*. London: Routledge.
- Safer, N., & Fleischman, S. (2005). Research Matters. How Student Progress Monitoring Improves Instruction. *Educational Leadership*, 62(5), 81-83.
- Redfield, D.L., & Rousseau, E.W. (1981). A Meta-Analysis of Experimental Research on Teacher Questioning Behavior. *Review of Educational Research*, 51(2), 237-245.
- Schön, D. A. (1991). *The Reflective Turn: Case Studies In and On Educational Practice*. New York: Teachers Press.
- Sharan, S., & Shachar, H. (1989). Cooperative Learning, Motivation to Learn and Academic Achievement. In *Cooperative Learning Theory and Research*. Sharan, S. (Ed.) New York: Praeger Publishing Co.
- Zhang, J-P. & Collis, B. (1996). A Comparison of Teaching Models in the West and in China. *Electrochimica Acta*. Retrieved from <https://research.utwente.nl/en/publications/a-comparison-of-teaching-models-in-the-west-and-in-china>

### III. Дизайн на UniCulture обучението

от University of Zagreb, Хърватска

#### 3.1. Образователен план

За да се проведе обучението на университетски преподаватели и асистенти, работещи в межкултурна образователна среда по най-подходящия и ефективен начин, се препоръчва да се разработи образователен план. Образователният план трябва да отчита специфичните обстоятелства, при които се провежда обучението. Планирането на образователния процес трябва да започне с определяне на конкретни нужди, цели и цели и да бъде последвано от избор на подходящи методи на преподаване и образователни материали. Това означава, че обучението, дори в едно и също учебно заведение или със същите участници, може да варира по своята продължителност, съдържание и начин на провеждане.

Образователният план трябва да бъде изготвен в писмена форма и да включва структура и график на всички планирани обучителни дейности, включително въведение (представяне на участниците, определяне на нуждите, целите и целите, определяне на приоритети и т.н.), съдържание (текстове, казуси, упражнения и др.), методи и стратегии на преподаване, процес на дипломиране. За да разработят образователен план, университетските преподаватели и асистенти трябва да използват Ръководството, Работната тетрадка и Наръчника за обучители. Препоръчва се да се следят и преразглеждат образователните планове, за да се подобрят за бъдеща употреба. Всички участници в образователния процес трябва да оценяват и отразяват всички компоненти на обучението, в писмена или/и устна форма.

#### 3.2. Учебен план: Ръководството на UniCulture

Целта на Ръководството е да предостави теоретична информация за преподаването и работата в академична межкултурна и мултикултурна среда. Ръководството е структуриран в четири модула и 19 глава, представящи концепции и терминология и очертаващи водещите теоретични модели и последните разработки в тази област. Заглавията на Ръководството и Работната книга, които ще се използват за разработване на образователния план и изготвяне на резултатите от обучението, са обобщени по-долу.

✓ *Социокултурни компетенции в мултикултурна и межкултурна среда.*

*Глобализацията от социална гледна точка.* Всеки трябва да е наясно с глобализацията и да научи за нея. Образованието трябва да включва усвояване на жизнени умения, необходими за днешното общество. Учителите трябва да подобрят комуникативните умения, особено межкултурната комуникация. Те трябва да научат за културите на малцинствата, но също така трябва да предадат тези знания на своите ученици. Всеки трябва да е наясно с мобилността и двата основни предмета, които са причинили глобализацията - движението на хора и информация (ООН 2015).

*Културата като социален феномен.* Всяка култура има свои собствени компоненти, например според Мърдок (1949): език и символи, ценности и норми, артефакти и пр. Индивидите трябва да научат за собствената си култура, но и за културите на другите хора и трябва да уважават всяка един. Културата е сложна, многоизмерна и засяга живота ни.

*Социални и културни компетенции.* Европейската комисия (2019) дефинира ключови компетенции за учене през целия живот: грамотност, многоезичие, математически компетенции и технологии, дигитални компетенции, лична и социална компетентност, научете как да учите, гражданство, предприемачество, културно осъзнаване и изразяване. Според Kostelnik et al. (2002) има шест области на социални компетентности: саморегулиране, междуличностна и вътрешноличностна компетентност, културна, възприемане на социални ценности, планиране и вземане на решения. Всеки индивид трябва да научи и овладее възможно най -много от тези компетенции. Най -важното е да придобиете межкултурни компетенции. Учителите могат редовно да практикуват и подобряват необходимите компетенции, за да могат лесно да преодолеят всички предизвикателства, с които се сблъскват в работата си, както и да могат да научат своите ученици на същите компетенции.

*Мултикултурализъм, интеркултурализъм, транскултурализъм.* Учителите трябва да научат основните термини и понятия и разликите между тях. Те трябва да са склонни към межкултурно образование в своята работа и межкултурен диалог, да учат себе си и своите ученици да насърчават разнообразието, да бъдат толерантни и да приемат другите.

*Социална и индивидуална идентичност.* Учителите трябва да научат основните понятия и исторически опит на своята нация, но и на другите, с които се сблъскват. Индивидът трябва да осъзнава своята лична и социална идентичност.

*Символична комуникация в мултикултурна среда.* Вербалната и визуалната комуникация могат да бъдат символични; те имат различни значения в различните култури. Учителите трябва да бъдат внимателни в изражението си и винаги да проверяват с учениците, за да се уверят, че те са добре разбрани.

✓ *Модел на образование*

*Образование в мултикултурна среда.* Учителите трябва да се научат да правят разлика между ключови думи: предразсъдъци, стереотипи, дискриминация и расизъм, мултикултурно и межкултурно образование. Те също така трябва да приемат нови професионални роли в мултикултурна среда и нови модели на образование. Учителите трябва да развият своите межкултурни компетенции.

*Диалог и комуникация в мултикултурна и межкултурна среда.* Учителите трябва да научат значението и приложението на межкултурния диалог, да се адаптират към новите межкултурни и мултикултурни общества и да предадат знанията си на учениците.

*Приобщаващо образование от мултикултурна и межкултурна гледна точка.* Учителите трябва да са запознати с различните политики и документи на ЕС относно межкултурното образование, които могат и трябва да им помогнат в работата. Учителите трябва да проявяват межкултурна чувствителност и да се адаптират към променящия се свят.

*Прилагане на образователни модели в мултикултурна и межкултурна среда.* Учителите трябва да овладеят межкултурното образование, да предоставят на всички еднакви възможности и да се обучават в разнообразие. Знанията от межкултурната, мултикултурната и транскултурната педагогика могат да им помогнат в това. Те трябва да имат положително отношение към своите ученици, независимо от техния културен произход. Някои от методите, които могат да помогнат на учителите, са дискусии, симулации, ролеви игри, дебати и анализ на визуални материали.

*Межкултурни подходи в развитието на европейска образователна система.* Учителите трябва да овладеят дефинициите и понятията за своята работа: етнопсихология,

межкултурен диалог, малцинства, етнически групи, нация, национализъм, солидарност, съпричастност, толерантност, образование в междуетническа среда, етнопсихопедагогика.

✓ *Теоретични подходи и технологии на взаимодействие с мултикултурни студенти*

Както е казано в Ръководството на UniCulture за преподаватели в университета, а по-късно допълнително практически разработки в Работната книга на UniCulture за преподавателския състав, мултикултурното образование е отговорът на образователните институции на въпроса за културното разнообразие, предназначен да помогне на преподавателите да сведат до минимум проблемите, свързани с разнообразието и да увеличи максимално своите образователни възможности и възможности. Основните образователни парадигми, използвани в мултикултурното образование, включват етническата адитивна парадигма, парадигмата за развитие на самоконцепцията, парадигмата на културната депривация, парадигмата на културните различия, езиковата парадигма, парадигмата на културната екология, парадигмата на защитното разграничение, структурната парадигма и многофакторната парадигма.

*Етническата адитивна парадигма.* Основното му предположение е, че информацията за етническите групи може да бъде добавена към съществуващата учебна програма, без да се реструктурира. Основната му цел е да коригира учебната програма, като добави специални единици, уроци и празници, които са от значение за малцинствените групи.

*Парадигмата за развитие на концепцията за себе си.* Неговото централно допускане е, че етническото съдържание може да подобри концепцията за себе си при учениците от етническите малцинства, които би трябвало да проявяват ниска самооценка. Неговата основна цел е да подобри концепцията за себе си и академичните постижения при учениците от етническите малцинства.

*Парадигмата на културните лишения.* Основното му предположение е, че младите хора с ниски доходи и тези, принадлежащи към малцинствени етнически групи, са социализирани в семейства и общности, които ги лишават от възможността да придобият културните характеристики и да направят познавателните придобивания необходими за успех в училище. Неговата основна цел е да компенсира когнитивния дефицит и



дисфункционалните културни характеристики, с които етническите млади хора започват своето образователно пътешествие.

*Парадигмата на културните различия.* Основното му предположение е, че малцинствените групи имат силна, богата и разнообразна култура. Неговите централни цели са да променят училищната култура, за да почитат начина на живот на етническите млади хора и да адаптират стратегиите за преподаване към специфичните черти на учениците с различен културен произход.

*Езиковата парадигма.* Основното му предположение е, че училищните постижения на учениците, принадлежащи към малцинствени етнически групи, са неадекватни, тъй като учебното съдържание не се преподава на езика, който се говори в тяхното семейство и общност. Неговата основна цел е да осигури първоначално обучение по майчин език на ученици от малцинствени етнически групи.

*Парадигмата на културната екология.* Основното му допускане е, че ниските академични постижения на малцинствата се дължат главно на тяхното противопоставяне на масовата култура. Основната му цел е да позволи на маргинализираните етнически малцинства да станат част от основната култура.

*Парадигмата на защитното дезиндентифициране.* Основното му предположение е, че когато хората чувстват, че трябва да се съобразят с груповите стереотипи или се оценяват въз основа на тези стереотипи, чувството им за себе си се застрашава. Неговата основна цел е да преодолее класовите или расови стереотипи при лечението на ученици, които са част от маргинализираните етнически групи.

*Структурната парадигма.* Основните му допускания са, че училищата са ограничени в ролята си за премахване на расизма и дискриминацията и насърчават равенството между всички ученици и че са необходими структурни промени за подобряване на академичните постижения на учениците от семейства с ниски доходи или етнически групи от малцинствата. Неговата основна цел е да накара учениците и учителите да разберат структурните икономически и политически фактори, които възпрепятстват социалната мобилност.

*Антирасистка парадигма.* Основното му допускане е, че образователните неравенства, понесени от учениците от малцинствата, се дължат до голяма степен на индивидуални, културни, социални, институционални и структурни форми на расизъм.



Основната му цел е да насърчи училището, учениците и учителите да разберат и да се справят с всеки от факторите, споменати по -горе.

✓ Социално включване в университетите

Ръководството на UniCulture за преподавателски състав и Работната книга на UniCulture за преподавателския персонал демонстрират с много примери значението на наличието на сплотено общество и ролята, която университетите трябва да имат за неговото развитие. Показано е как процесът на трансформиране на университетската среда в по-социално приобщаващо общество може да бъде постигнат чрез законодателство, политика и процедурни норми. По този начин университетите се представят като съдове за промяна и напредък в обществото. Този напредък към подобряване на политиките за повишаване нивото на социално приобщаване може да бъде улеснен, като се гарантира, че университетите разполагат със специализиран персонал, притежаващ знания как да формализират и институционализират този процес в своите системи. Проектът UniCulture възнамерява да им предложи нови и иновативни практики за постигане на тази цел.

### ***3.3. Използване на интерактивни методи на обучение: Работната книга на UniCulture***

При разработването на обучение на университетски преподаватели и асистенти, работещи в межкултурна образователна среда, се препоръчва използването на интерактивни методи на обучение. Това предполага методи, които позволяват активното включване на студенти (тук университетски преподаватели и асистенти) в учебния процес. Интерактивните методи на обучение предполагат и насърчават всички форми на взаимодействие (студент-студент, студент-учител/професор), използването на различни учебни материали (текстови, визуални, видео, аудио) и различни практически демонстрации и упражнения. Този подход на учене може да помогне за представяне на ситуации и примери, които (може) да възникнат в ежедневните образователни процеси или са (може да са) част от образователната среда и практики. Целта е да се насърчи анализът и размисълът на тези ситуации, да се осъзнаят и научат възможните решения и перспективи и следователно да се подобрят социалните и преподавателските компетенции на преподавателския персонал, работещ в межкултурна и мултикултурна среда.

Работната книга на UniCulture служи като допълващ материал за Ръководството и улеснява практическото му прилагане в класните стаи или в процеса на онлайн обучение. Той следва структурата и темите на Ръководството и се състои от четири блока или модула и 19 глави. Всяка глава представя един до три казуса, които предлагат обобщена информация и различни примери за преподаване и работа в академична межкултурна среда в европейските страни. Казусите са лесни за използване поради тяхната ясна структура (Въведение-Предистория-Констатации-Заключение) и допълнителни връзки и ресурси (литература, видеоклипове, уеб страници и т.н.) за по-нататъшно проучване и учене. Освен казуси, Работната книга съдържа практически упражнения, сценарии, приложения и тестове. Тестовите са форматираны като тестове с няколко въпроса с няколко варианта. Всички материали са достъпни в печатни и онлайн формати и по този начин отговарят на предпоставките за независимо обучение. Професорите и асистентите са поканени да бъдат вдъхновени от дадени казуси, упражнения и тестове и да разработят свои собствени интерактивни учебни материали.

### ***3.4. Разрешаване на конфликти и решаване на проблеми в разнообразна и межкултурна среда***

Конфликтът е незаменима част от социалното взаимодействие. Той засяга социалните отношения, както и идентичността на индивидите. Създаването на чувствителна межкултурна среда, в която различията могат да бъдат посрещнати, съобщени, обсъдени, изразени, признати и уважавани, е от изключително значение. Това означава, че учениците могат да се опознаят добре чрез различни начини на образователно взаимодействие, за да установят социални отношения, да се научат да си сътрудничат и да решават потенциални конфликти ефективно и по межкултурно чувствителен начин. Преподавателите трябва да имат посредническа, модерираща и менторска роля, насърчавайки учениците да си взаимодействат в межкултурния диалог. Тя може да бъде част от учебната програма. Освен това „неформалните“ разговорни ситуации в и извън класната стая и колежа и извънкласните програми могат да бъдат ефективно допълнение. Преподавателите трябва да са готови да прилагат теоретичните знания на практика, във всекидневните факултетни разговорни ситуации със студенти, които изискват изслушване на нуждите, проблемите и взаимоотношенията на учениците, които определят определена група и поколение студенти.

Обучаемите в UniCulture трябва да бъдат чувствителни към следните аспекти:

- Различните разговорни и съвместни взаимоотношения се осъществяват по - интензивно и по различен начин, отколкото в самата класна стая, както между учениците, така и между учителя и ученика. Учениците се социализират и ангажират чрез съвместна работа на терен и обиколки, организационни дейности и задачи: съвместно няколкодневно теренно пътуване, в което ученици и учители обядват заедно, изследват и организират ежедневни дейности заедно, пътуват и прекарват свободното си време заедно, проявяват различни навици и практики, свързани с учтивост, меню, ежедневие, предпочитания и възможности в социалния живот, функциониране в група и функциониране в трудни и непредсказуеми ситуации. Като педагог, обърнете внимание на нуждите, тревогите, мотивациите и предпочитанията на учениците. Организирайте ежедневни семинари, срещи и контролни пунктове, където можете да обсъждате както професионални, така и образователни, както и практически проблеми. Организирайте по -малки групи за разговори и дискусии и насърчавайте учениците да създават съвместни решения и да се учат от проблеми и конфликти.
- Въпреки че глобализацията е доминиращ и нарастващ процес в света в края на 20 -ти и началото на 21 -ви век, различни национални/културни/регионални/формални и неформални вариации и различия се преплитат на макро ниво. Теренната работа е интензивна ситуация, при която учениците срещат различия (културни, езикови, икономически, инфраструктурни, екологични). Тези различия могат да доведат до конфликти, но също така могат да бъдат смекчени и смекчени. Прилагането на иновативни подходи за обучение и работа в съвременната разнообразна и межкултурна среда е жизненоважен, но също така предизвикателен и дългосрочен процес.

### ***3.5. Взаимодействие със студенти извън лекции***

Взаимодействието със студентите извън лекциите е изключително важно, като се има предвид, че то започва преди студентите да започнат обучението си и продължава по време на следването си и далеч след завършването им. Въпреки че официалните канали за

комуникация като уебсайтове (на министерства, университети и факултети), кариерна седмица или служители за консултации в институцията предлагат много информация, която да помогне при избора на подходящия академичен курс, понякога бъдещите студенти трябва първо да го чуят от самите студенти.

Много университетски курсове имат студентски съюзи/клубове, за да улеснят обмена на информация, организирането на събития (например прожектиране на съответни филми, дебати), кандидатстване за проекти, екскурзии и студентски конференции, издаване на студентски списания и др. преподаване на съдържание въз основа на желанията/предложенията на учениците и подпомагане на студентите с академичното им натоварване. Тези организации, базирани на преподаватели, са особено важни за недостатъчно представени, неравностойни и уязвими групи. Учениците могат да си помагат взаимно (независимо дали неформално или като студентски консултанти), когато се сблъскат със специфични предизвикателства, например намиране на литература за глухи и слепи лица, подпомагане на имигрантите да преодолеят бюрокрацията и т.н..

Преподавателският персонал е важен от гледна точка на подкрепа за извънкласни студентски инициативи, като се появява на събития, когато ги поканят ученици, като е отворен за различни идеи и специфични нужди. Те могат да помогнат на студентите при кандидатстване по проекти и планиране на конференции, да участват в дебати и т.н. За студентите също е от съществено значение да имат достъп до асоциации на възпитаници и да поставят основите за сътрудничество в тази рамка.

Летните училища също трябва да бъдат споменати като места, където на учениците се дава възможност да се учат от възпитаници със същия или различен академичен опит (което дава представа за приложимостта на интердисциплинарните и трансдисциплинарните подходи). На студентите също трябва да се даде възможност да завършат стажове в организации, чиито служители имат еднаква академична подготовка - по този начин студентите могат да станат свидетели как теоретичните знания, придобити в час, се превръщат в професионални практики в реалния свят. Това е жизненоважно, когато става въпрос за студенти с увреждания, тъй като техните потенциални работодатели и/или колеги могат да бъдат вятъра в платна и да изкоренят всички предразсъдъци, които могат да имат - студентите в крайна сметка ще осъзнаят, че могат да вършат работата, за която отговарят. Асоциациите на възпитаниците могат да присъждат стипендии или финансова подкрепа на надарени студенти или студенти, които се борят финансово.

Тъй като преподавателският състав на университета също извършва научна работа, студентите могат (където е възможно) да бъдат наети като асистенти в научните изследвания, което ще им позволи да придобият опит и финансова стабилност. Като участват в различни извънкласни дейности, студентите разширяват общите си умения (например доброволчеството на конференции дава възможност на студентите да придобият организационни и комуникативни умения, както и умения за работа в екип).

Взаимодействието със студенти извън лекциите и мрежи, свързващи студенти (студенти на различни академични нива и с различни наклонности), преподаватели и възпитаници улесняват обучението, насърчават студентските инициативи и засилват мотивацията да завършат обучението си и да намерят работа, съвместима с тях академична степен.

## IV. Оценка, обратна връзка и последващи действия

от PAX Rhodopica, България

### 4.1. Процес на оценяване

Процесът на оценяване играе решаваща роля в организацията и провеждането на курса на обучение. Това е основният инструмент за определяне на цялостното представяне на обучаемия по време на целия курс на обучение и степента, до която обучаемият е усвоил очакваните умения, знания и компетенции.

Курсът за обучение на UniCulture извършва оценката на стажанта в три времеви рамки: преди курса, по време на обучението (оценка по модул) и след завършване на курса (окончателно). Оценката за всеки модул се състои от тестове с множество възможности за избор. Окончателната оценка е комбинация от един последен тест, съчетаващ въпроси от всички модули и обратна връзка за участието на обучаемия в курса от учителите.

#### 4.1.1. Първоначална оценка

Първоначалната оценка се провежда от всеки стажант преди започване на курса на UniCulture. Той се зарежда при първото влизане на обучаемия в платформата за обучение. Той е достъпен само за регистрирани потребители.

Основната цел е да се проверят предварителните знания на обучаемите по темата на межкултурна и интеркултурна среда и да се оцени тяхната мотивация да преминават курса на UniCulture, така че учителите да са наясно с нивото на знанията на всеки участник и ниво на мотивация за преминаване на курса. По този начин те ще могат да адаптират своите планове за обучение според специфичните нужди на обучаемите като индивиди и на всички тях като група.

Оценката се извършва онлайн чрез уеб платформата на проекта Moodle. Той включва въпроси с множество възможности за избор (за проверка на знанията) и въпроси за мащабиране (за проверка на мотивацията):

- Въпроси със скали - първоначалната оценка има 10 въпроса за проверка на мотивацията на участниците. Системата дава общ процент въз основа на отговорите (виж приложение 1).

- Въпроси с възможности за избор на отговори - първоначалната оценка се състои от 10 въпроса (multiple choice) по темата на преподаването в интеркултурна и мултикултурна среда. Системата извършва проверка на коректността автоматично и предоставя резултатите веднага след края на теста (виж приложение 1).

#### 4.1.2. Оценка на модул

Оценката по модул се провежда по време на курса на обучение. Той включва тестове и упражнения, които са достъпни след влизане в платформата. Участниците могат да влизат и да правят упражнения и тестове. Те имат достъп както до упражнения, така и до тестове. Обучителите също имат достъп до имената и резултатите на обучаемите.

Оценката по модул се организира чрез самооценка, оценка по модул и оценка на обучителите.

- *Самооценка* - по време на целия курс всички обучаеми имат достъп до тестове и викторини, за да проверят наученото по време на съответния модул. Интерактивните тестове се използват за самооценка само веднъж. Те са достъпни онлайн на платформата за обучение в акаунта на стажанта. Системата съхранява история с резултатите, които са на разположение на обучаваните и обучаващия. Всеки тест за самооценка се състои от 10 въпроса с множествен избор, обхващащи съдържанието на целия модул. Те са специфични за модула и могат да бъдат намерени в раздела на съответния модул в платформата. Те ще бъдат избрани на случаен принцип въз основа на групата от налични въпроси след всеки модул - групата се формира от всички въпроси, разработени и предоставени след всеки раздел от всеки модул в работната книга. Всеки правилен отговор в теста се оценява с една точка, а всеки грешен отговор - с нула точки. След всеки модул обучаемият ще намери раздела/връзката „Практика за финалния тест“. След като кликнете върху тази връзка, се зарежда тест.

След като започне, стажантът ще може да постави на пауза теста и да се върне към него по-късно. Преди да изпрати отговорите, стажантът ще може да се върне и да провери/коригира определен отговор. След като стажантът кликне върху бутона

„Завърши и изпрати“, системата автоматично проверява отговорите и показва резултатите. Той отбелязва правилните и грешните отговори и предоставя правилните отговори за всеки грешен. Практическият тест може да се зарежда само веднъж от всеки стажант.

- *Окончателна оценка по модул* - след завършване на модула, стажантът трябва да направи края на теста за оценка на модула. Тя може да бъде намерена в раздела/връзката „Модул... .. - Финален тест“. Това може да се направи само веднъж и след завършване на модула. Стажантът няма да има възможност да започне и завърши теста по -късно. След като започне, тестът ще трябва да приключи. Тестът включва 10 въпроса (произволно избрани от модулната група въпроси) и има максимална продължителност от 30 минути. След като стажантът е готов, той/тя натиска бутона „запази отговорите и изпрати“. Системата проверява отговорите и предоставя отчет за верните и грешните отговори. Системата също така показва:

- ✓ Времето, в което е започнал тестът
- ✓ Времето на приключване на теста
- ✓ Продължителност
- ✓ Оценка

Всеки правилен отговор дава 1 точка, а всеки грешен отговор - 0 точки. Тестът се провежда на платформата (като описаните по-горе тестове за самооценка). Резултатите от теста показват нивото на придобитите знания след провеждане на модулното обучение. Те ще бъдат показани автоматично от системата след приключване на теста. Резултатите също ще бъдат записани в профила на обучаемите в системата. Оценката на модула се съхранява в профила на стажанта и ще бъде част от окончателната оценка. Ако стажантът не успее в края на теста на модула, той/тя може да го обсъди с учителя и след като изпълни някои допълнителни задачи или преработи модула, той/тя може да повтори теста, за да подобри резултата си.

Класирането на тестовите тестове за оценка на модула е както следва:



Точки	Тълкуване на оценката
0 – 80%	Не преминавай. Трябва отново да предприемете модула
80% – 99%	Пропуснете, но с препоръката да прочетете материалите отново
100%	Пропуснете. Добро познаване на преподавания материал

Само тези кандидати, които са получили над 80% от оценката, ще се считат за успешно преминали модула. На тези с оценка между 70%-79%, учителят ще предостави индивидуални инструкции за това какво трябва да прочетат и направят отново от модула. След като задачите бъдат изпълнени, учителят ще проведе индивидуална сесия с всеки стажант и ще реши дали оценката трябва да бъде преразгледана и как. Кандидатите, които са получили оценка под 69%, ще бъдат помолени да преминат отново модулното обучение.

- *Посещаемост* - за всеки модул се изисква стажантът да е участвал в 80% от обучителните сесии.

#### 4.1.3. Финална оценка

Основната цел на окончателната оценка е да се проверят придобитите умения, знания и компетентност след завършване на целия курс на UniCulture. Окончателното оценяване се състои от един последен тест, съчетаващ въпроси от всички модули и обратна връзка за участието на обучаемия в курса от учителите.

Предпоставка за получаване на окончателната оценка ще бъде успешното завършване на четирите модулни оценки (оценка от 80% или по -висока за всеки модул) и участие в 80% от обучителните сесии.

*Критерии за окончателната оценка:*

- 1) завършване на окончателната оценка: 60 точки
- 2) обратна връзка за участието на обучаемия в курса от учителите: 40 точки

Има нужда от получаване на мин. 50 % от точките във всяка част от крайната оценка, която трябва да премине.

- *заключителен тест за оценяване* - след завършване на четирите модула, стажантът трябва да направи окончателния тест за оценка. Това може да се направи само веднъж след завършване на курса и трябва да приключи в рамките на 30 минути от началото. Тестът включва 10 въпроса, избрани на случаен принцип от четирите модула. След като тестът бъде подаден, системата проверява отговорите и предоставя доклад за правилните и грешните отговори. Резултатите ще бъдат записани в профила на обучаемите в системата. Всеки правилен отговор дава 1 точка, а всеки грешен отговор - 0 точки. Класирането на тестовите тестове за оценка на модула е както следва:

Точки	Тълкуване на оценката
<b>0 – 5 точки</b>	Не преминавай. Моля, проверете с учителя кой модул трябва да се предприеме отново и какви материали трябва да се прочетат допълнително.
<b>6 – 8 точки</b>	Пропуснете, но с препоръката да прочетете материалите отново
<b>9 &amp; 10 точки</b>	Пропуснете. Добро познаване на преподавания материал от курса

Само кандидатите, получили над 6 точки, ще се считат за успешно завършили курса на UniCulture.

- *оценка на учителя*. След завършване на курса, учителят ще оцени участието на обучаемия по време на курса. Учителят ще предостави кратка писмена оценка на стажанта и ще я качи в профила на стажанта в платформата. В края на оценката учителят ще даде своето мнение относно това дали обучаемият трябва да завърши курса или трябва да се върне, за да предприеме отново някои от модулите.

Оценката ще се извършва съгласно следните критерии:

- Активно участие в онлайн/сесии лице в лице - 10 точки

- Участие в индивидуалните сесии между учителя и стажанта - 10 точки
- Лично мнение на учителя за цялостното участие на обучаемия по време на целия курс - 10 точки
- Ако трябва да завършите курса = 10 точки / Трябва да повторите някои от модулите отново = 5 точки / Трябва да повторите целия курс отново = 0 точки

Точки	Тълкуване на оценката
<b>0 – 20 точки</b>	Не преминавай. Моля, обсъдете с учителя какво трябва да се направи, за да завърши курса.
<b>21 – 30 точки</b>	Пропуснете, но с препоръката да прочетете материалите отново.
<b>Над 31 точки</b>	Пропуснете. Добро познаване на преподавания материал от курса

Крайната оценка се формира въз основа на резултатите от крайната оценка. Следната формула ще бъде използвана за изчисляване на крайната оценка на всеки стажант.

**Крайна оценка: = Точки за финална оценка + точки за оценка на учителя**

Крайната оценка се записва в профилите на стажанта и учителя на платформата

#### **4.2. Обратна връзка от участниците**

Основната обратна връзка ще бъде събрана от учителите и стажантите. След като курсът бъде финализиран и достъпен за всички заинтересовани страни, и двете групи - учителите и стажантите - ще могат да предоставят обратна връзка по време и след курса чрез използването на въпросник за обратна връзка (приложен като приложения 2 и 3 в настоящия Ръководство). Въпросникът ще бъде достъпен на платформата за изтегляне. След като бъде попълнен, въпросникът ще бъде изпратен по имейл до отговорния партньор в страната.

Въпросникът ще даде възможност на участниците да споделят впечатленията си от учебните материали, от платформата и от цялата структура и организация на курса. Това ще позволи на партньорите да събират информация за преживяванията в реално време с учебните материали на UniCulture, както и очакванията и възможните бариери и проблеми, с които хората са се сблъскали или биха могли да се сблъскат, когато използват платформата за обучение на UniCulture. Всеки партньор ще оцени всички получени отзиви и ще предприеме необходимите действия на местно ниво, според тях..

## Приложение 1. Въпроси за първоначална оценка

Уважаеми участник,

Благодарим ви за проявения интерес към обучението на UniCulture.

Вашето мнение е важно за нас, така че, моля, отделете няколко минути, за да попълните следните въпроси и да споделите с нас очакванията си от програмата за обучение.

За повече информация, моля, посетете уебсайта на проекта: [www.uniculture.unitbv.ro](http://www.uniculture.unitbv.ro)

Екипът на UniCulture

**Въпроси - скали:** първоначалната оценка има 10 въпроса със скали за проверка на мотивацията на участниците. Системата дава общ процент въз основа на отговорите. Задават се различни прагове, които ще определят техния интерес въз основа на процента на всеки потребител. Те не се променят с презареждането на страницата за първоначална оценка.

### Очаквания от обучителната програма - Мотивация на участниците

1. Колко сте нетърпеливи да започнете тази програма за обучение?

Не се интересувам

Много се интересувам

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

2. Колко сте заинтересувани от преминаването на целия курс на обучение?

Не се интересувам

Много се интересувам

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

3. До каква степен очаквате да придобиете нови умения по време на курса?

Не, въобще

Висока мотивация

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

4. До каква степен очаквате да използвате наученото по време на обучението в работата си?

Не, въобще

Във всичко

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

5. Колко мислите, че знаете за мултикултурната и интеркултурната среда?

Въобще нищо

Във всичко

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

6. Участвали ли сте в някакви ситуации, случващи се в мултикултурна и междукултурна среда през последните 3 години?

Не

В повече от 4

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

7. Колко знаете за преподаването в мултикултурна и межкултурна среда?

Въобщо нищо

Във всичко

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

8. Колко сте мотивирани да подобрите компетенциите си да преподавате в мултикултурна и межкултурна среда?

Никаква мотивация

Висока мотивация

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

9. Колко сте готови да прилагате различни техники и практики, за да работите в мултикултурна и межкултурна среда?

Не, въобще

Висока мотивация

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

10. Какво ниво на взаимодействие бихте предпочели да имате с учителя по време на обучението?

Никакво (самостоятелно обучение)

Колкото се може повече

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

**Въпроси с избор** – първоначалната оценка има 10 въпроса с избор по темата на преподаването в мултикултурна и межкултурна среда. Системата проверява коректността автоматично и предоставя резултатите веднага след края на теста.

1. В мултикултурна среда възможностите за образование произтичат от (един отговор е верен):

- наличието на предразсъдъци и дискриминация;
- разнообразието от културни ресурси;
- конфликтите между различните социални групи;
- всички отговори.

2. Защо трябва да оценяваме ефективността на онлайн инструментите, използвани в мултикултурна среда? (поставете отметка на всички, които смятате за верни)

- Да се оцени мярката, в която цифровите инструменти допринасят за развитието на межкултурни компетенции
- За оценка на използваемостта на използваните цифрови инструменти
- За да проверите дали ученикът е използвал тези цифрови инструменти.
- Всички отговори

3. Мултикултурализмът може да бъде разбран като (един отговор е верен):
- част от образователната система
  - политически подход
  - състояние на съвременния социален свят, в което никоя култура не може да бъде затворена
  - ефект от процеса на глобализация, ограничен до икономически въпроси.
4. Личната идентичност се отнася до:
- самостоятелни категории, които определят индивида като уникална личност по отношение на индивидуалните му различия от другите (в групата) лица
  - социални категоризации на себе си и другите, самостоятелни категории, които определят индивида по отношение на споделените му прилики с членове на определени социални категории за разлика от другите
  - важни източници на гордост и самочувствие
  - усещането на човек за това кой е той, въз основа на членството в групата.
5. Основното разбиране е, че межкултурното означава да бъдеш:
- диалогичен
  - монологичен
  - красноречив
  - всички отговори
6. Межкултурното образование може да се определи като:
- образование, което се отразява в практическата хетерогенност на обществото на различни нива
  - взаимосвързани с межкултурни отношения, проявявани чрез „межкултурен диалог“ и „межкултурно взаимодействие (комуникация)“
  - глобална идея, възникнала исторически при силното нахлуване на заселници от Азия, Африка и други в Европа, което също засилва съществуващата хетерогенност на населението
  - всички отговори
7. Мултикултурната (множествена) педагогика може да се определи като:
- педагогическа стратегия, в която акцентът е върху общите елементи в културата и върху универсалните културни елементи, които се превръщат в мост за взаимно разбирателство

- b. педагогическа стратегия за подчертаване на културния релативизъм, стойността на всяка култура и нейната законна автономия
- c. предефиниране на отношенията педагогика-политика
- d. нито едно от посочените

**8.** Межкултурната комуникация е:

- a. инструмент за образователни дейности
- b. което съответства на желанието на индивида да се свърже с представители на други етнически групи, други групи комуникатори
- c. различна форма на взаимодействие между хора от различни етноси, културни корени, водещи до взаимно разбирателство и намаляване на конфликтите
- d. тясно свързани с процесите на акултурация

**9.** Кой не е ключов елемент за насърчаване на социалното включване?

- a. Помагане на социално изключените ученици да преодолеят неравенството и недостатъците
- b. Насърчаване на равните възможности
- c. Насърчаване на доброто гражданство
- d. Даване на безвъзмездни средства за пътуване

**10.** Коя точка не е от значение при насърчаване на достъпа до образование и посещаване на университети?

- a. Идентифицирайте случая - Какво, ако не друго, можеше университетът да направи по-добре.
- b. Подгответе базови въпроси за разговор, но позволете на ученика също да задава въпроси
- c. Повишете стреса за завръщащите се студенти с изненадващи учебни програми
- d. Определете потенциалните изводи както за студентското, така и за университетското обучение



## Приложение 2. Въпросник за оценка - обучаеми

### А. Оценка на използваемостта на платформата UniCulture

#### 1. Имали ли сте проблеми с достъпа до платформата UniCulture?

Да

Не

*(Моля изберете съответната кутийка)*

Ако сте отговорили с „Да“, моля, посочете какви са тези проблеми (напр. технически грешки и не-отговарящи функции?):

#### 2. Как бихте характеризирали цялостния интерфейс / дизайн на платформата?

Отлично

Добро

Средно

Лошо

Много лошо

*(Моля изберете съответната кутийка)*

Ако сте отговорили с Лошо или Много лошо, моля, предоставете повече информация за областите / причините, които са причината за отговора ви:

#### 3. Моля, оценете лекотата на навигация:

Отлично

Добро

Средно

Лошо

Много лошо

*(Моля изберете съответната кутийка)*

Ако сте отговорили с Лошо или Много лошо, моля, обяснете ни какви са причините за отговора ви:

#### 4. Как бихте характеризирали структурата / организацията на платформата?

Много ясно

Ясно

Неутрално

Не много ясно

Не, въобще не е ясно / объркващо

(Моля изберете съответната кутийка)

Ако сте отговорили с неясно, моля, уточнете какви са проблемите:

**5. Как бихте оценили Допълнителни функции и инструменти, т.е. наличието на проактивни функции?**

	Отлично	Добро	Средно	Лошо	Много лошо
Тест за предварителна оценка	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Материали на курса	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Предоставени връзки и допълнителна библиография	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Изтегляне на документи	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Взаимодействие между обучители и обучавани чрез платформа	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Система за оценяване	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Дигитална библиотека	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**6. Като цяло, колко сте доволни от работата с платформата UniCulture?**

Много задоволително

Задоволително

Неутрално

Незадоволително

Много незадоволително

(Моля изберете съответната кутийка)

Моля, уточнете допълнително цялостното си удовлетворение или недоволство от платформата UniCulture:

**7. Колко вероятно е да ...**

	Много вероятно	Вероятно	Невероятно	Въобще не е вероятно
... се върнете в платформата?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
... препоръчате платформата?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

(Моля изберете съответната кутийка)

**8. Какво бихте искали да видите подобро в бъдеще в платформата UniCulture?**

## **В. Оценка на учебното съдържание на платформата UniCulture**

- 1. Моля, оценете удовлетвореността си от следния модул в Ръководството, тестван от вас, предоставен от платформата UniCulture:**

	Много задоволятелно	Задоволятелно	Неутрално	Незадоволително	Много незадоволятелно
МОДУЛ I. Социокултурни компетенции в мултикултурна и интеркултурна среда	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
МОДУЛ II. Модели за образование	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
МОДУЛ III. Теоретични подходи и технологии на взаимодействие с многоезични студенти	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
МОДУЛ IV. Социално включване	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

*(Моля изберете съответната кутийка)*

- 2. Моля, оценете удовлетвореността си от следния модул в тестваната от вас Работна книга, предоставена от платформата UniCulture:**

	Много задоволятелно	Задоволятелно	Неутрално	Незадоволително	Много незадоволятелно
МОДУЛ I. Социокултурни компетенции в мултикултурна и интеркултурна среда	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
МОДУЛ II. Модели за образование	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
МОДУЛ III. Теоретични подходи и технологии на взаимодействие с многоезични студенти	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
МОДУЛ IV. Социално включване	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

*(Моля изберете съответната кутийка)*

- 3. Колко сте доволни от общия облик на обучението в Ръководството?**

	Много задоволително	Задоволятелно	Неутрално	Незадоволятелно	Много незадоволително
Структура на съдържанието	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Уместност	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Разбираемост за потребителя	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Обем на предоставения материал	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Яснота на целите	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

*(Моля изберете съответната кутийка)*

**4. Колко сте доволни от общия облик на обучението в Работната книга?**

	Много задоволи телно	Задоволи телно	Неутра лно	Незадоволи телно	Много незадоволи телно
Структура на съдържанието	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Уместност	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Разбираемост за потребителя	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Обем на предоставения материал	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Яснота на целите	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

(Моля изберете съответната кутийка)

**5. Моля, оценете удовлетвореността си от всяка от следните функции за обучение, предоставени от платформата UniCulture:**

	Много задоволит елно	Задоволи телно	Неутрал но	Незадоволи телно	Много незадоволи телно
Материал за изучаване/четене в Ръководството	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Казуси и практически упражнения в работната книга	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Онлайн упражнения и тестове	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Препратки и библиография	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Оценка в края на модула (онлайн тестове)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

(Моля изберете съответната кутийка)

**6. Моля, изберете максимум 5 функции, които подобряват решението ви да използвате отново или препоръчайте учебното съдържание на UniCulture на други:**

Език на съдържанието	<input type="checkbox"/>
Онлайн достъпност на съдържанието	<input type="checkbox"/>
Практическа уместност на съдържанието	<input type="checkbox"/>
Обхват на съдържанието	<input type="checkbox"/>
Качество на съдържанието	<input type="checkbox"/>
Дължина на съдържанието	<input type="checkbox"/>
Структура на съдържанието (лесно е да се намери определен материал)	<input type="checkbox"/>
Помощ	<input type="checkbox"/>
Списък с термини и библиография	<input type="checkbox"/>

(Моля изберете съответната кутийка)

**7. Коя от гореспоменатите функции би обезкуражила решението ви да използвате тази платформа в бъдеще?**

**8. Какво бихте искали да бъде подобро в бъдеще в учебното съдържание на UniCulture?**

Ако желаете да се свържем с вас за по-нататъшно обсъждане, въз основа на вашите коментари за оценка, поставете отметка в следното поле:

Име: \_\_\_\_\_

Страна: \_\_\_\_\_

Email: \_\_\_\_\_

Телефон: \_\_\_\_\_

## Приложение 3. Въпросник за оценка - обучители

### A. Оценка на използваемостта на платформата UniCulture

#### 1. Имали ли сте проблеми с достъпа до платформата UniCulture?

- Да
- Не

(Моля изберете съответната кутийка)

Ако сте отговорили с „Да“, моля, посочете какви са тези проблеми (например технически грешки и не-отговарящи функции?):

#### 2. Как бихте характеризирали цялостния интерфейс / дизайн на платформата?

- Отлично
- Добро
- Средно
- Лошо
- Много лошо

(Моля изберете съответната кутийка)

Ако сте отговорили с Лошо или Много лошо, моля, предоставете повече информация за областите / причините, които са причината за отговора ви:

#### 3. Моля, оценете лекотата на навигация:

- Отлично
- Добро
- Средно
- Лошо
- Много лошо

(Моля изберете съответната кутийка)

Ако сте отговорили с Лошо или Много лошо, моля, обяснете ни какви са причините за отговора ви:

#### 4. Как бихте характеризирали структурата / организацията на платформата?

- Много ясно
- Ясно
- Неутрално
- Не много ясно
- Не, въобще не е ясно / объркващо

(Моля изберете съответната кутийка)

Ако не е ясно, моля, уточнете какви са тези проблеми или липсващи елементи:

**5. Как бихте характеризирали структурата / организацията на платформата Как бихте характеризирали лекотата, предлагана от платформата, при насочване на работата на обучаемите през нея?**

- |            |                          |
|------------|--------------------------|
| Отлично    | <input type="checkbox"/> |
| Добро      | <input type="checkbox"/> |
| Средно     | <input type="checkbox"/> |
| Лошо       | <input type="checkbox"/> |
| Много лошо | <input type="checkbox"/> |

*(Моля изберете съответната кутийка)*

Ако сте отговорили с Лошо или Много лошо, моля, уточнете какви са тези проблеми или липсващи елементи:

**6. Как бихте характеризирали функционалностите за взаимодействие с обучаемите чрез платформата?**

- |            |                          |
|------------|--------------------------|
| Отлично    | <input type="checkbox"/> |
| Добро      | <input type="checkbox"/> |
| Средно     | <input type="checkbox"/> |
| Лошо       | <input type="checkbox"/> |
| Много лошо | <input type="checkbox"/> |

*(Моля изберете съответната кутийка)*

Ако сте маркирали Лошо или Много лошо, моля, обяснете ни какво е възпрепятствало взаимодействието:

**7. Като цяло, колко сте доволни от работата с платформата UniCulture?**

- |                       |                          |
|-----------------------|--------------------------|
| Много задоволително   | <input type="checkbox"/> |
| Задоволително         | <input type="checkbox"/> |
| Неутрално             | <input type="checkbox"/> |
| Незадоволително       | <input type="checkbox"/> |
| Много незадоволително | <input type="checkbox"/> |

*(Моля изберете съответната кутийка)*

Ако сте избрали Незадоволително, моля допълнително да го уточните:

**8. Колко вероятно е да...**

	Много вероятно	Вероятно	Невероятно	Въобще не е вероятно
... се върнете в платформата?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
... препоръчате платформата?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

(Моля изберете съответната кутийка)

**9. Какво бихте искали да видите подобро в бъдеще в платформата UniCulture?****V. Оценка на учебното съдържание на платформата UniCulture**
**1. Моля, оценете удовлетвореността си от следните модули, преподавани и тествани от вас в Ръководството, предоставено от платформата UniCulture:**

	Много задоволено	Задоволено	Неутрално	Незадоволително	Много незадоволено
МОДУЛ I. Социокултурни компетенции в мултикултурна и интеркултурна среда	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
МОДУЛ II. Модели за образование	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
МОДУЛ III. Теоретични подходи и технологии на взаимодействие с многоезични студенти	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
МОДУЛ IV. Социално включване	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

(Моля изберете съответната кутийка)

**2. Моля, оценете удовлетвореността си от следните модули, преподавани и тествани от вас в Работната книга, предоставена от платформата UniCulture:**

	Много задоволено	Задоволено	Неутрално	Незадоволително	Много незадоволено
МОДУЛ I. Социокултурни компетенции в мултикултурна и интеркултурна среда	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
МОДУЛ II. Модели за образование	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
МОДУЛ III. Теоретични подходи и технологии на взаимодействие с многоезични студенти	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
МОДУЛ IV. Социално включване	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

(Моля изберете съответната кутийка)



**3. Колко сте доволни от общия облик на обучението в Ръководството?**

	Много задоволи телно	Задоволи телно	Неутра лно	Незадоволи телно	Много незадоволит елно
Структура на съдържанието	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Уместност	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Разбираемост за потребителя	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Обем на предоставения материал	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Яснота на целите	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

(Моля изберете съответната кутийка)

**4. Колко сте доволни от общия вид на обучението в Работната книга?**

	Много задоволи телно	Задоволи телно	Неутрал но	Незадово лително	Много незадоволит елно
Структура на съдържанието	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Уместност	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Разбираемост за потребителя	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Обем на предоставения материал	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Яснота на целите	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

(Моля изберете съответната кутийка)

**5. Моля, оценете удовлетвореността си от всяка от следните функции за обучение, предоставени от платформата UniCulture:**

	Много задоволит елно	Задоволи телно	Неутра лно	Незадоволи телно	Много незадоволи телно
Материал за изучаване/четене в Ръководството	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Казуси и практически упражнения в работната книга	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Онлайн упражнения и тестове	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Дигитална библиотека	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Оценка в края на модула (онлайн тестове)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

(Моля изберете съответната кутийка)

**6. Моля, изберете максимум 5 функции, които подобряват решението ви да използвате отново или препоръчайте учебното съдържание на UniCulture на други:**

Език на съдържанието	<input type="checkbox"/>
Онлайн достъпност на съдържанието	<input type="checkbox"/>
Практическа уместност на съдържанието	<input type="checkbox"/>
Обхват на съдържанието	<input type="checkbox"/>
Качество на съдържанието	<input type="checkbox"/>
Дължина на съдържанието	<input type="checkbox"/>
Структура на съдържанието (лесно е да се намери определен материал)	<input type="checkbox"/>
Помощ	<input type="checkbox"/>
Списък с термини и библиография	<input type="checkbox"/>

*(Моля изберете съответната кутийка)*

**7. Коя от гореспоменатите функции би ви обезкуражила при решението ви да използвате това съдържание в бъдеще?**

**8. Какво бихте искали да бъде подобро в бъдеще в учебното съдържание на UniCulture?**

Ако искате да се свържем с вас за по-нататъшно обсъждане, въз основа на вашите коментари за оценка, поставете отметка в следното поле:

Име:

:

Страна:

:

Email:

:

Телефон:

:

:

## V. Дигитална библиотека UniCulture

от Transilvania University of Braşov

През последните две десетилетия Интернет се превърна в основна платформа за предаване на информация и човешко взаимодействие от разстояние. Интернет направи възможно бързите процеси на събиране, анализиране и разпространение на информация, което от своя страна позволява многобройни възможности за развитие на научните изследвания в академичните среди (Zhang et al., 2013). Решенията с отворен код се използват в процеса на преподаване, обучение и научни изследвания във висшето образование, но също така и в административни и управленски дейности (Dalling & Rafferty, 2013).

Както заявява Европейската комисия<sup>1</sup> „Отворената наука е приоритет на политиката на Европейската комисия и стандартният метод за работа по нейните програми за финансиране на научни изследвания и иновации, тъй като подобрява качеството, ефективността и отзивчивостта на научните изследвания.“ Освен това се посочва, че „когато изследователите споделят знания и данни възможно най-рано в изследователския процес с всички съответни участници, това спомага за разпространението на най-новите знания. И когато партньори от различни академични среди, индустрия, публични власти и граждански групи са поканени да участват в процеса на научни изследвания и иновации, креативността и доверието в науката се увеличава. Ето защо Комисията изисква бенефициентите на финансиране за научни изследвания и иновации да предоставят своите публикации на открит достъп и да направят данните си възможно най-отворени и затворени, само ако е необходимо. Той признава и възнагражда участието на гражданите и крайните потребители.”

По този начин, в съответствие с насоките и приоритетите на ЕС, проектът UniCulture допринася за отворения научен процес по два начина: първо, чрез публикуване във формат с отворен код на всички резултати от научните изследвания и знания, разработени в рамките на проекта, и второ, чрез подобряване на достъпа до отворени-

<sup>1</sup> [https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/strategy/goals-research-and-innovation-policy/open-science\\_en](https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/strategy/goals-research-and-innovation-policy/open-science_en)

източник на научна литература от специалния раздел на уебсайта на проекта, т.е. [Дигитална библиотека](#).

Дигиталната библиотека UniCulture е структурирана в 3 секции, както следва: (1) [Научна литература с отворен достъп](#), (2) [Видео & Игри](#) and (3) [Други online ресурси](#) за интерактивно обучение. Всеки раздел се състои от ресурси с отворен код, достъпни онлайн, класифицирани от нас въз основа на съответните концепции, използвани в материалите на UniCulture и считани за полезни както за придобиване на задълбочени познания, така и за тяхното използване в преподавателските и учебни процеси в академичните среди.

### Библиография:

Zhang, W., Shen, D., Zhang, Y., Xiong, X. (2013). Open source information, investor attention, and asset pricing. *Economic Modelling* 33, 613-619.

European Commission. (2021). *The EU's Open Science Policy*. Retrieved from [https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/strategy/goals-research-and-innovation-policy/open-science\\_en](https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/strategy/goals-research-and-innovation-policy/open-science_en)

## 5.1. Научна литература с отворен код

- **Мултикултурно образование**

Banks, J.A., Cookson, P., Gay, G., Hawley, W.D., Irvine, J.J., Nieto, S., Schofield, J.W., Stephan, W.G. (2001). Diversity Within Unity: Essential Principles for Teaching and Learning In a Multicultural Society.

[https://www.uwyo.edu/education/files/documents/diversity-articles/banks\\_2001.pdf](https://www.uwyo.edu/education/files/documents/diversity-articles/banks_2001.pdf)

Cumming-McCann, A. (2003). Multicultural Education Connecting Theory to Practice.

<http://www.ncsall.net/index.html?id=208.html>

Derderian, A. (2010). Multicultural education. *International education studies*, 3(1), 154-160.

[https://www.researchgate.net/publication/42386249\\_Multicultural\\_Education](https://www.researchgate.net/publication/42386249_Multicultural_Education)

Lynch, M. (2015). 6 Ways to Implement a Real Multicultural Education in the Classroom.

<https://www.theedadvocate.org/6-ways-to-implement-a-real-multicultural-education-in-the-classroom/>

Multicultural Education: Goals and Dimensions (2012).

<https://education.uw.edu/cme/view>

Ozturgut, O. (2011). Understanding multicultural education. *Current Issues in education*, 14(2), 1-11.

[https://www.researchgate.net/publication/288787677\\_Understanding\\_multicultural\\_education](https://www.researchgate.net/publication/288787677_Understanding_multicultural_education)

Shannon-Baker, P. (2018). A Multicultural Education Praxis: Integrating Past and Present, Living Theories, and Practice. *International Journal of Multicultural Education*, 20 (1) 48-66.

<https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1173736.pdf>

Stoyanova, S. (2013). Work in Multicultural Environment. *Problems of Psychology in the 21st Century*, 5, 4-5.

[http://www.scientiasocialis.lt/ppc/files/pdf/Stoyanova\\_Vol.5.pdf](http://www.scientiasocialis.lt/ppc/files/pdf/Stoyanova_Vol.5.pdf)

Teaching Multicultural Students (2020).

<https://www.accreditedschoolsonline.org/education-teaching-degree/multicultural-students/>

Yılmaz, F. (2016). Multiculturalism and multicultural education: A case study of teacher candidates' perceptions in *Cogent Education*, 3(1), 1-13.

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/2331186X.2016.1172394>

- **Межкултурна компетентност**

Catteeuw, P. (2012). A Framework of Reference for Intercultural Competence. A 21st century Flemish Experiment in Capacity Building in Formal Education. Brussel: FARO.

[https://www.academia.edu/11081471/A\\_Framework\\_of\\_Reference\\_for\\_Intercultural\\_Competence\\_A\\_21st\\_century\\_Flemish\\_Experiment\\_in\\_Capacity\\_Building\\_in\\_Formal\\_Education](https://www.academia.edu/11081471/A_Framework_of_Reference_for_Intercultural_Competence_A_21st_century_Flemish_Experiment_in_Capacity_Building_in_Formal_Education)

Collier, L., Why Intercultural Competence is essential – and How Schools and Businesses are Helping People Develop It.

<https://news.ets.org/stories/intercultural-competence-essential-schools-businesses-helping-people-develop/>

Fantini, A., Tirmizi, A. (2006). Exploring and Assessing Intercultural Competence. Final Report of a Research Project conducted by the Federation of The Experiment in International Living with funding support from the Center for Social Development at Washington University, St. Louis, Missouri.

[https://digitalcollections.sit.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1001&context=worldlearning\\_publications](https://digitalcollections.sit.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1001&context=worldlearning_publications)

Huber, J. (2012) (Ed.), Intercultural competence for all Preparation for living in a heterogeneous world. Strasbourg Cedex: Council of Europe Pestalozzi Series, No. 2.

<https://rm.coe.int/intercultural-competence-for-all/16808ce20c>

Uehlinger, C., Intercultural competence, but what is it?

<http://sietar.ch/intercultural-competence-but-what-is-it-by-dr-christa-uehlinger/>

Why Intercultural Competence?

<https://www.culturaldetective.com/why/intercultural-competence.html>

- **Межкултурно обучение**

Abermann, G. (2019). Three key components of intercultural learning.

<https://www.eaie.org/blog/key-components-intercultural-learning.html>

Intercultural Dialogue.

<https://en.unesco.org/interculturaldialogue/resources?lang%5B%5D=29>

Intercultural Learning and Cultural Diversity in education.

<https://www.erasustrainingcourses.com/diversity-and-intercultural-learning-in-the-classroom.html>

Intercultural learning for pupils and teachers.

<http://intercultural-learning.eu/>

Rose, C. Intercultural learning 1.

<https://www.teachingenglish.org.uk/article/intercultural-learning-1>

What is Intercultural Learning?

<http://www.intercultproject.com/intercultural-learning>

- **Мултикултурни образователни парадигми**

Agada, J. (1998). Multicultural Education and the Emerging Paradigm: An Essay in Cultural Epistemology in *The Urban Review*, 30(1), 77-95.

<https://link.springer.com/content/pdf/10.1023/A:1023289429871.pdf>

Introduction to multilingual and multicultural education.

<https://www.coursera.org/lecture/multilingual-multicultural-education/paradigms-in-multicultural-education-Aq1ay>

Padilla, M. A. (2004). Quantitative methods in multicultural education research in Banks, J. A., Mc Gee Banks, C. A. *Handbook of research on multicultural education*, Jossey Bass, 127-145.

<http://web.stanford.edu/~apadilla/PadillaQuantMultiCultural04.pdf>

Priatna, T., Muntaha, P. Z., Nurhamzah. (2019). Vision of Multicultural Islamic Education Paradigm in Indonesia in *Journal of Humanities and Social Sciences*, 3(11), 118-124.

[https://www.researchgate.net/publication/337413716\\_Vision\\_of\\_Multicultural\\_Islamic\\_Education\\_Paradigm\\_in\\_Indonesia](https://www.researchgate.net/publication/337413716_Vision_of_Multicultural_Islamic_Education_Paradigm_in_Indonesia)

Seo, J. Y. (2013). Diversity and Multicultural Paradigm in Japan: The LLSC Analysis of Social Studies in *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 89, 607 – 611.

[https://www.researchgate.net/publication/275538737\\_Diversity\\_and\\_Multicultural\\_Paradigm\\_in\\_Japan\\_The\\_LLSC\\_Analysis\\_of\\_Social\\_Studies](https://www.researchgate.net/publication/275538737_Diversity_and_Multicultural_Paradigm_in_Japan_The_LLSC_Analysis_of_Social_Studies)

- **Мултикултурно социално вклучване**

Collins, A., Azmat, F., Rentschler, R. (2019). Bringing everyone on the same journey revisiting inclusion in higher education, *Studies in Higher Education*, 44(8), 1475-1487.

[http://repository.bilkent.edu.tr/bitstream/handle/11693/48279/Bringing\\_everyone\\_on\\_the\\_same\\_journey\\_revisiting\\_inclusion\\_in\\_higher\\_education.pdf?sequence=1](http://repository.bilkent.edu.tr/bitstream/handle/11693/48279/Bringing_everyone_on_the_same_journey_revisiting_inclusion_in_higher_education.pdf?sequence=1)

Gidleya, J. M., Hampson, G. P., Wheeler, L., Bereded-Samuelb, L. (2010), From Access to Success: An Integrated Approach to Quality Higher Education Informed by Social Inclusion Theory and Practice. *Higher Education Policy*, 23, 123-147.

- <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.736.8892&rep=rep1&type=pdf>  
Martins, M. H., Borges, M. L., Gonçalves, T. (2017). Attitudes towards inclusion in higher education in a Portuguese university, *International Journal of Inclusive Education*, 1-16.  
[https://www.researchgate.net/profile/Maria-Martins-30/publication/320107343\\_Attitudes\\_towards\\_inclusion\\_in\\_Higher\\_Education\\_in\\_a\\_Portuguese\\_University/links/603909b492851c4ed59d4c98/Attitudes-towards-inclusion-in-Higher-Education-in-a-Portuguese-University.pdf](https://www.researchgate.net/profile/Maria-Martins-30/publication/320107343_Attitudes_towards_inclusion_in_Higher_Education_in_a_Portuguese_University/links/603909b492851c4ed59d4c98/Attitudes-towards-inclusion-in-Higher-Education-in-a-Portuguese-University.pdf)
- O'Shea, S. E., Lysaght, P., Roberts, J., Harwood, V. (2016). Shifting the blame in higher education - social inclusion and deficit discourses, *Higher Education Research and Development*, 35(2), 322-336.  
<https://ro.uow.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=3281&context=sspapers>
- Pidgeon, M. (2016). More Than a Checklist: Meaningful Indigenous Inclusion in Higher Education. *Social inclusion*, 4(1), 77-91.  
<https://www.cogitatiopress.com/socialinclusion/article/viewFile/436/436>

## 5.2. Видео & Игры

- **Мультикультурно образование**

Competencies for Teaching in Multicultural Classrooms

<https://www.youtube.com/watch?v=MwM7kYUGUzA>

Evolving Dialogues in Multicultural Education | Panel Discussion

<https://www.youtube.com/watch?v=8lY6n0F0FUU>

Webinar: Inclusive Education in Multicultural Societies – GPPAC

<https://www.youtube.com/watch?v=u-ZB9Y4Dlto>

Game - Parable of the Polygons, <https://ncase.me/polygons/>

- **Межкультурна компетентност**

Intercultural competence: <https://www.youtube.com/watch?v=ToOiAiqEvrE>

Assessing Intercultural Competence: <https://www.youtube.com/watch?v=db925LBVKCU>

- **Межкультурно обучение**

Intercultural Learning-webinar: <https://www.youtube.com/watch?v=sJ8HqJGFRdE>

Cross cultural communication (Pellegrini Riccardi, TEDxBergen

<https://www.youtube.com/watch?v=YMyofREc5Jk>

Strategies for Teaching Culturally Diverse Students

<https://www.youtube.com/watch?v=tPutAPc9gB8>

Game - Mission US: City of Immigrants, <http://www.gamesforchange.org/game/mission-us-city-of-immigrants/>



- **Мултикултурни образователни парадигми**

Game - PeaceMaker

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.impactgames.peacemaker.android&hl=en&gl=US>

- **Мултикултурно социално включване**

The Challenges of Cultural Diversity: [https://www.youtube.com/watch?v=7u\\_wjH3-Ge8](https://www.youtube.com/watch?v=7u_wjH3-Ge8)

Diversity and Inclusion: <https://www.youtube.com/watch?v=LqP6iU3g2eE>

PCST Webinar 2 Social inclusion and cultural diversity:

<https://www.youtube.com/watch?v=ynCjRTKZDgI>

The Importance of Social Inclusion: <https://www.youtube.com/watch?v=SeEPf2rxfgI>

Games - 3rd World Farmer: <https://3rdworldfarmer.org/>

Against all Odds: <http://legacy.gamesforchange.org/play/against-all-odds/>

Ayiti: The Cost of Life: <http://legacy.gamesforchange.org/play/ayiti-the-cost-of-life/>

Darfur is Dying: <http://www.gamesforchange.org/game/darfur-is-dying/>

ICED – I Can End Deportation: <http://www.gamesforchange.org/game/iced-i-can-end-deportation/>

Immigration Nation: <https://www.icivics.org/games/immigration-nation>

My Cotton Picking Life: <http://gamethenews.net/index.php/my-cotton-picking-life/>

Survival:

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.omniumlabstudios.peaceapp.survival&hl=en&gl=US>

### *5.3. Други онлайн ресурси*

- **Масово-отворени онлайн курсове (МООС)**

Introduction to Multilingual and Multicultural Education (online course)

<https://www.coursera.org/learn/multilingual-multicultural-education>

Intercultural Communication and Conflict Resolution (online course).

<https://www.coursera.org/learn/intercultural-communication?action=enroll&aid=true>

Intercultural Competency in Education (online course)

<https://www.edx.org/course/intercultural-competency-in-education?index=product&queryID=44dde5bd1c74f77488c3e7a065cb3d3d&position=2>

- **Бази данни с теми, които да бъдат разглеждани в глобалното обучение**

Gapminder Foundation Hans Rosling: <https://www.gapminder.org/resources/>

WorldLifeExpectancy: <https://www.worldlifeexpectancy.com/>

Eurostat: <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

World Bank: <https://data.worldbank.org/>



UNdata (A world of information): <https://data.un.org/>

Integrated Public Use Microdata Series (IPUMUS): <https://ipums.org/>

- **Други софтуерни решенија за учебни процеси в мултикултурна среда**

Classcraft: <https://www.classcraft.com/>

Quizlet: <https://quizlet.com/>

Socrative: <https://www.socrative.com/>

Game-Based Learning Compendium: <https://thinkspace.csu.edu.au/gblcompendium/>

**Настоящият Наръчник е разработен в рамките на проект:**

**Разработване на иновативен подход за обучение за университетски преподаватели за работа в съвременна, разнообразна и межкултурна среда - UNICULTURE - 2019-1-RO01-KA203-063400**



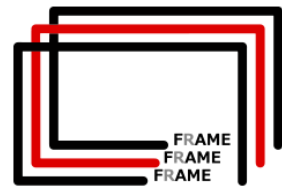
**Съфинансирано от  
Европейския съюз**

Подкрепата на Европейската комисия за създаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, а отразява само възгледите на авторите, а Комисията или Националната агенция не могат да бъдат държани отговорни за каквато и да е употреба на информацията, съдържаща се в него.

© 2020, Uniculture project, 2019-1-RO01-KA203-063400  
[www.uniculture.unitbv.ro](http://www.uniculture.unitbv.ro)



Transilvania  
University  
of Brasov



bucks  
new university



Sveučilište u  
Zagrebu  
*University of Zagreb*